

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DĄBRÓWCE ZA 2022 ROK

POSZERZONE O:

- SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI PROGRAMU POWIATOWEJ KARTY RODZINY „TAKRODZINA.PL”
- SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023
- SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017 – 2022
- SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DĄBRÓWKĄ NA LATA 2022 - 2028

Dąbrówka 2023

SPIS TREŚCI

1. Zagadnienia wstępne	4
2. Struktura organizacyjna Ośrodka	6
3. Korzystający ze wsparcia Ośrodka	7
4. Wydatki na realizację zadań (realizacja budżetu)	8
5. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej	10
6. Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych	23
7. Realizacja zadań z zakresu pomocy osobom uprawnionym do alimentów	24
8. Realizacja zadań z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program Rodzina 500+	25
9. Realizacja zadań z zakresu ustawy o systemie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	26
10. Realizacja zadań z zakresu ustawy o karcie dużej rodziny	26
11. Sprawozdanie z realizacji Programu Powiatowej Karty Rodziny "TakRodzina" za 2022 rok.....	27
12. Realizacja zadań z zakresu ustawy o dodatku osłonowym	29
13. Dodatki grzewcze	29
14. Realizacja zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – Sprawozdanie za 2022 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.....	31
15. Sprawozdanie za 2022 rok z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022.....	36
16. Sprawozdanie za 2022 rok z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022 – 2028	42
17. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej	44
15. Podsumowanie.....	45

ZASADY OGÓLNE UDZIELANEGO WSPARCIA

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być skierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej obowiązkiem kierownika ośrodka pomocy społecznej jest coroczne składanie radzie gminy sprawozdania z działalności oraz przedstawianie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce (dalej Ośrodek lub GOPS) jest samodzielną jednostką organizacyjną Gminy Dąbrowka powołaną na mocy uchwały Gminnej Rady Narodowej w Dąbrowce nr XI/43/90 z dnia 27 lutego 1990 roku. Ośrodek mieści się w budynku Urzędu Gminy Dąbrowka (odrębne wejście do Ośrodka oraz podjazd dla osób niepełnosprawnych) – 05-252 Dąbrowka ul. Tadeusza Kościuszki 14.

Celem działania Ośrodka jest wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowanie na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Cele osiągnięte są poprzez realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zadań wynikających z innych ustaw przekazanych do realizacji kierownikowi lub innym pracownikom Ośrodka na podstawie stosownych upoważnień.

Do głównych zadań GOPS należy prowadzenie całokształtu spraw w zakresie pomocy społecznej, a w szczególności polegających na:

- o Tworzeniu warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowa niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- o Analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- o Przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawami świadczeń,
- o Pracy socjalnej rozumianej, jako działalności zawodowej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin
- o Rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb
- o Realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- o Pobudzaniu aktywności społecznej w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz inne (ustawa o dodatku osłonowym, ustawa o dodatku węglowym, ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa). Ponadto Ośrodek realizował różnego rodzaju programy, takie jak: Program „Posiłek w szkole i w domu”, Program „Asystent rodziny na rok 2022”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, Program Senior+, Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, Program TakRodzina.pl, Projekt UE „Bądźmy aktywni” oraz projekty socjalne.

Ośrodek wykonując zadania własne gminy kieruje się ustaleniami Wójta Gminy Dąbrowka, natomiast w zakresie realizacji zadań zleconych kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę Mazowieckiego. W realizacji swoich zadań Ośrodek może współpracować z podmiotami zewnętrznymi, w tym z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi posiadającymi oraz nieposiadającymi osobowości prawnej, a także osobami fizycznymi. Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce upoważniony jest Kierownik, a podczas jego nieobecności wyznaczony pracownik. GOPS realizuje zadania w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego z uwzględnieniem szczegółowych unormowań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw.

Poniżej przedstawiono schemat graficzny uwzględniający zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2022 roku.

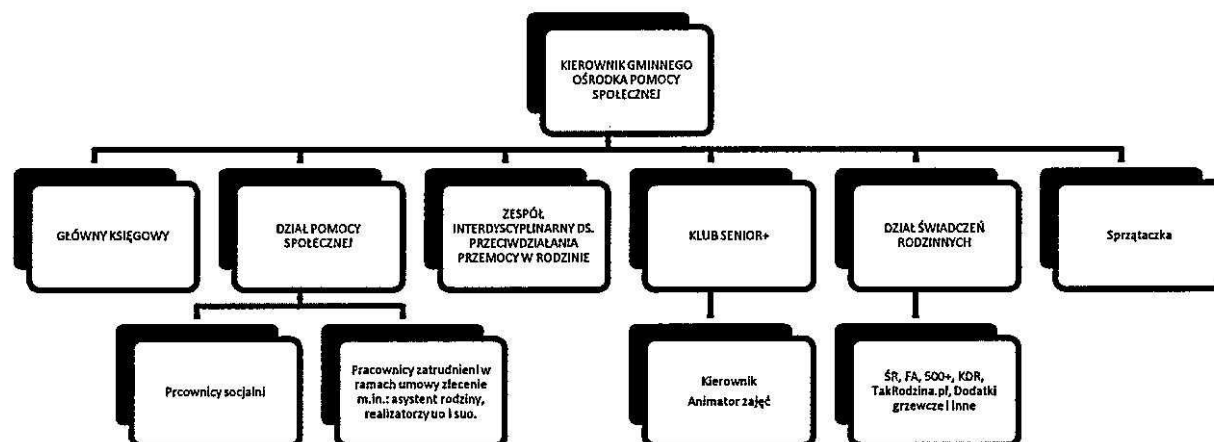
Schemat graficzny prezentujący zadania realizowane przez GOPS w Dąbrówce w 2022 roku.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W DĄBRÓWCE - ZADANIA:
Pomoc społeczna
Program "Posiłek w szkole i w domu"
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - Zespół Interdyscyplinarny
Pomoc obywatelom Ukrainy
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
Program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej"
Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej
Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"
Świadczenia rodzinne
Fundusz alimentacyjny
Program Rodzina 500+
Karta Dużej Rodziny
Program "Asystent rodziny"
Program TakRodzina.pl
Program Senior+
Projekt UE "Bądźmy aktywni"
Dodatek węglowy
Dodatek dla gospodarstw domowych: pellet, olej opałowy, drewno kawałkowe, gaz LPG
Dodatek elektryczny

2. STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust. 18 ustawy o pomocy społecznej.

Schemat Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce.

Źródło: Regulamin organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce, stan na 31.12.2022 r.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowce zatrudnionych było 11 pracowników na umowę o pracę (kierownik, główny księgowy, 4 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny, 3 pracowników administracyjnych oraz 1 pracownik obsługi) oraz 18 pracowników realizujących zadania pomocy społecznej na umowę zlecenie (asystent rodziny, kierownik Klubu Senior+, animator zajęć w Klubie Senior+, asystenci osobiści osoby niepełnosprawnej, pracownicy zatrudnieni do obsługi ustawy o dodatku węglowym i inni). Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Zatrudniona kadra GOPS w 2022 roku i jej kwalifikacje.

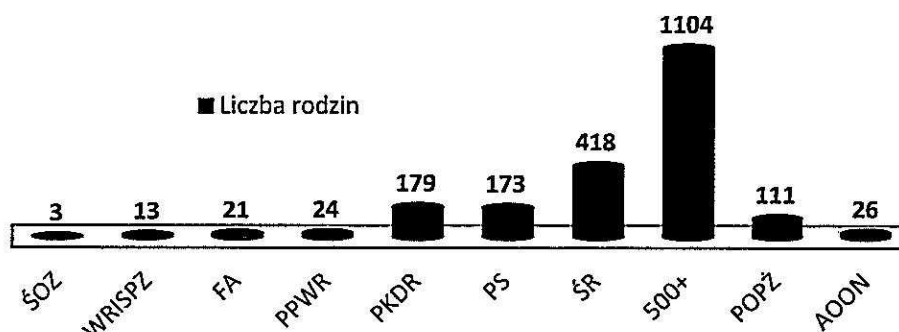
Kadra GOPS	Liczba osób
Kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
Pracownicy socjalni	5
wykształcenie wyższe	5
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	3
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
Pozostali pracownicy	5
wykształcenie wyższe	3
Wykształcenie średnie	1
Wykształcenie inne	1
Pracownicy zatrudnieni w ramach umowy cywilnoprawnej (kierownik Klubu Senior+, animator zajęć w Klubie Senior+, asystent rodziny, asystenci osobiści osoby niepełnosprawnej, pracownicy zatrudnieni do obsługi ustawy o dodatku węglowym)	18

Zatrudnieni w GOPS pracownicy posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe, jak i zdolności interpersonalne do pracy z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej z terenu Gminy Dąbrowka. Pracownicy socjalni posiadają odpowiednie przygotowanie zawodowe wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej.

3. KORZYSTAJĄCY ZE WSPARCIA OŚRODKA

Poniższy wykres prezentuje liczbę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w 2022 roku z podziałem na poszczególne zadania.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2022 roku.

ŚOZ – świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych

WRISPZ – wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej

FA – fundusz alimentacyjny

PPWR – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

PKDR – powiatowa karta dużej rodziny

PS – pomoc społeczna

ŚR – świadczenia rodzinne

500+ – świadczenia wychowawcze

POPŻ – Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

AOON – Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Źródło: Opracowanie GOPS.

Analizując powyższy wykres należy wywnioskować, że liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka utrzymuje się na wysokim poziomie. Trudno natomiast oszacować całkowitą liczbę korzystających ze wsparcia jednostki z uwagi na to, że część rodzin korzysta z kilku rodzajów wsparcia zaś inne tylko z jednego.

W 2022 roku pracownicy socjalni rozpatrzyli 87 wniosków o udzielenie pomocy i przeprowadzili 180 rodzinnych wywiadów środowiskowych w 174 środowiskach w ramach systemu pomocy społecznej. Dodatkowo pracownicy socjalni przeprowadzili 5 wywiadów środowiskowych dotyczących ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz podejmowali działania w ramach 24 Procedur „Niebieskie Karty” w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. Pracownicy Działu Pomocy Społecznej podejmowali działania pomocowe w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (przeprowadzono łącznie 350 postępowań dotyczących udzielenia pomocy, i przeprowadzono kilkadziesiąt wywiadów środowiskowych). Dodatkowo pracownicy socjalni zajmowali się obsługą dodatków grzewczych (dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych, dodatek elektryczny) i przeprowadzili ponad 200 wywiadów środowiskowych w tych sprawach.

Dla porównania w 2021 roku pracownicy socjalni rozpatrzyli 157 wnioski o udzielenie pomocy i przeprowadzili 106 rodzinnych wywiadów środowiskowych w 99 środowiskach. Dodatkowo pracownicy socjalni przeprowadzili 16 wywiadów środowiskowych w ramach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz sporządzili 6 Niebieskich Kart w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

Pracownik socjalny to zawód szczególny, będący profesją, a jednocześnie powołaniem. Wymaga od osoby, która go wykonuje nie tylko interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności, ale również określonych cech osobowościowych. Pracownik socjalny działa na rzecz jednostki, grupy oraz środowisk społecznych, pomagając w rozwiązywaniu problemów i trudności tym, którzy sami ze względu na ich stan zdrowia lub przyczyny natury społecznej nie są w stanie temu sprostać. Zawód ten oprócz gruntownego przygotowania zawodowego wymaga

empatii, serdeczności, cierpliwości, ciepła, aktywności, zrozumienia potrzeb drugiego człowieka, a także łatwości nawiązywania kontaktów interpersonalnych.

Bezrobocie, zły stan zdrowia mieszkańców, kryzys rodziny, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie itp. to problemy, z którymi pracownicy Ośrodka spotykają się codziennie i problemy, którym starają się zapobiegać, przeciwdziałać, łagodzić ich skutki. Bezpośrednie stykanie się pracowników pomocy społecznej z ogromem i różnorodnością problemów ludzkich to ciągły stres, myślenie o podopiecznych.

Każda osoba i rodzina zgłaszająca się do Ośrodka wymaga szczególnego, indywidualnego podejścia i opracowania planu wsparcia. Zgłoszenie się z wnioskiem o pomoc to nie tylko skompletowanie niezbędnych dokumentów w celu ustalenia dochodu rodziny, ale szeroko prowadzona praca socjalna: to głównie poradnictwo w zakresie poszukiwania pracy, załatwiania spraw alimentacyjnych i rozwodowych, kierowanie na leczenie odwykowe, nadzór nad prawidłowością sprawowanej władzy rodzicielskiej i kierowanie do sądu wniosków o jej nieprawidłowym wypełnianiu. Wielokrotnie długa, ciężka i żmudna praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na zbyt małą osobistą motywację i chęć dokonania zmiany w dotychczasowym życiu, brak systematyczności i wytrwałości w podejmowanych działaniach, oraz na skutek braku wzorców i wartości wyniesionych z domu, braku ambicji a także na skutek niefrasobliwości klientów, braku umiejętności przewidywania skutków swojego postępowania. Trudno jest zmotywować wielu klientów OPS do zmiany swojego postępowania, a niekiedy długi okres egzystencji na minimalnym poziomie zaspokajania swoich potrzeb nie daje motywacji do podejmowania trudnych działań. Każde działanie z rodziną w związku z tym musi być dostosowane do jej umiejętności i możliwości. Różnorodność problemów wymaga od pracowników socjalnych olbrzymich zdolności i umiejętności nie tylko techniki pracy socjalnej ale olbrzymiej empatii, wrażliwości, cierpliwości i umiejętności radzenia sobie ze stresem i odpowiedzialnością za losy drugiego człowieka. Bywa, że wykonywana praca przez pracownika socjalnego, może stwarzać zagrożenie dla jego zdrowia i życia.

W 2022 roku w Ośrodku zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających rodzinne wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób potrzebujących. Dodatkowo pracownicy socjalni przyjmowali wnioski i przeprowadzali wywiady środowiskowe na potrzeby realizacji wsparcia w formie dodatków grzewczych oraz podejmowali wiele działań pomocowych w zakresie realizacji ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

W okresie sprawozdawczym łącznie pracownicy Ośrodka wydali 687 decyzji administracyjnych, w tym 577 w ramach działu świadczeń rodzinnych i 4 471 informacji o rozstrzygnięciu prawa do świadczeń m.in. dotyczących dodatku osłonowego, węglowego czy dodatku na inne źródła (97 decyzji z zakresu pomocy społecznej, 13 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz 310 informacji o przyznaniu świadczeń w ramach pomocy obywatelom Ukrainy).

Dla porównania w roku 2021 łącznie pracownicy Ośrodka wydali 1042 decyzji administracyjnych, w tym 916 w sprawach świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego i funduszu alimentacyjnego, i 1183 informacji o przyznaniu świadczeń (wcześniej konieczność wydawania decyzji) oraz 126 decyzji z zakresu pomocy społecznej oraz 12 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4. WYDATKI NA REALIZACJĘ ZADAŃ (REALIZACJA BUDŻETU)

W 2022 roku środki finansowe wydatkowane na zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce wyniosły 17 494 048,86 zł i stanowiły 93% planu. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 823 868,17 zł, pomimo zakończenia realizacji z końcem maja 2022 r. Programu Rodzina 500+. Utrzymanie wydatków związane było z realizacją m.in. następujących zadań: dodatek osłonowy – 1 051 835,32 zł, dodatki grzewcze – 5 220 071,70 zł, oraz pomoc obywatelom Ukrainy – 1 010 477,44 zł.

Dodatkowo wskazać należy, że Ośrodek realizował w okresie sprawozdawczym Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022. Środki finansowe w wysokości 368 040,08 zł ujęte zostały poza budżetem Ośrodka.

W dziale 855 – Wspieranie rodziny wydatkowano 8 557 789,11 zł, co stanowi prawie 49% ogólnych wydatków, zaś w dziale 852 – Pomoc społeczna wydatkowano 7 934 126,31 zł, co stanowi 45% wszystkich zrealizowanych środków finansowych. Strukturę wydatków w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Struktura wydatków w podziale na zadania w latach 2020-2022.

R
A
Z
E
M

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
852 – Pomoc społeczna			
Domy pomocy społecznej	170 273,79 zł	283 660,52 zł	292 275,22
Przeciwdziałanie przemoc w rodzinie	128,95 zł	1 164,65 zł	1 997,61
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	14 987,46 zł	13 756,85 zł	13 977,57
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	32 041,99 zł	33 575,18 zł	30 510,62
Zasiłki stałe	206 559,40 zł	179 196,87 zł	185 109,74
Ośrodek Pomocy Społecznej - bieżąca działalność	696 355,58 zł	832 950,75 zł	895 226,00
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	57 105,35 zł	26 325,07 zł	-
Pomoc państwa w zakresie dożywiania	35 263,36 zł	35 179,50 zł	33 104,50
Pozostała działalność (Program Takrodzina.pl, Schronienie, Sprawienie pogrzebu, Projekt „Bądźmy aktywni”, Klub Senior+, Asystent rodziny na rok 2022, Dodatek osłonowy, Dodatek węglowy, Dodatek inne źródła, Posiłek UKR,)	152 516,39 zł	185 226,62 zł	6 481 925,05 zł
855 – Wspieranie rodziny			
Świadczenie wychowawcze - Program Rodzina 500+	11 259 459,62 zł	11 342 199,54 zł	4 741 025,92
Świadczenia rodzinne, świadczenie z fund. alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, UKR	3 415 549,20 zł	3 636 382,06 zł	3 694 351,58
Program dla rodzin wielodzietnych „Karta dużej rodziny”	928,75 zł	348,90 zł	634,00
Wspieranie rodziny – Asystent Rodziny	21 962,50 zł	28 466,00 zł	30 099,00
Program „Dobry Start”	391 549,12 zł	369,00 zł	-
Rodziny zastępcze	16 700,00 zł	17 403,57 zł	29 922,17
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	38 392,92 zł	53 975,61 zł	61 756,44
853 – Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej			
Jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł UKR	-	-	84 140,94 zł
Zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy	-	-	917 992,50 zł
Razem w budżecie GOPS	16 509 774,41 zł	16 670 180,69 zł	17 494 048,86 zł

Źródło: Sprawozdanie z wykonania wydatków poniesionych w 2020, 2021 i 2022 roku.

Wydatki na pomoc społeczną, wspieranie rodziny i pozostałe działania w zakresie polityki społecznej w **2022 roku** obejmowały kilkanaście rodzajów wsparcia. Zadania realizowane przez Ośrodek po stronie wydatków stanowiły kwotę **17 494 048,86 zł**, w tym dotacja **16 066 754,43 zł**, co stanowi 92% wszystkich wydatków w zrealizowanych Ośrodku.

5. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej: "Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia".

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ta ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób i rodzin, które z niej korzystają. Brak odpowiedniej postawy świadczeniobiorcy może być przyczyną odmowy przyznania pomocy lub jej zaprzestania.

Zgodnie z zasadą pomocniczości zadania gminy w zakresie pomocy społecznej zostały najbardziej rozbudowane. Przepisy ustawy o pomocy społecznej różnicują poszczególne zadania samorządu gminnego na zadania własne, własne o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (art. 17 ustawy, ust. 1):

- o Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- o Sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- o Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych oraz zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- o Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- o Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny,
- o Praca socjalna,
- o Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- o Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- o Dożywianie dzieci,
- o Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- o Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- o Sporządzanie sprawozdawczości,
- o Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- o Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy (art. 17 ustawy, ust. 2):

- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- o Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,

- o Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- o Opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- o Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- o Współpraca z powiatowym urzędem pracy.

Oprócz zadań własnych gminy Ustawa wyznacza zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę. Są to:

- o Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- o Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- o Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej,
- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- o Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- o Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa pomaga osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi. Struktura powodów przyznania pomocy interesantom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce pozwala jednocześnie na wyodrębnienie głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy. Poniższy wykres przedstawia powody przyznania pomocy społecznej na terenie Gminy Dąbrowka w roku 2022.

Powody przyznania pomocy społecznej w 2022 roku.

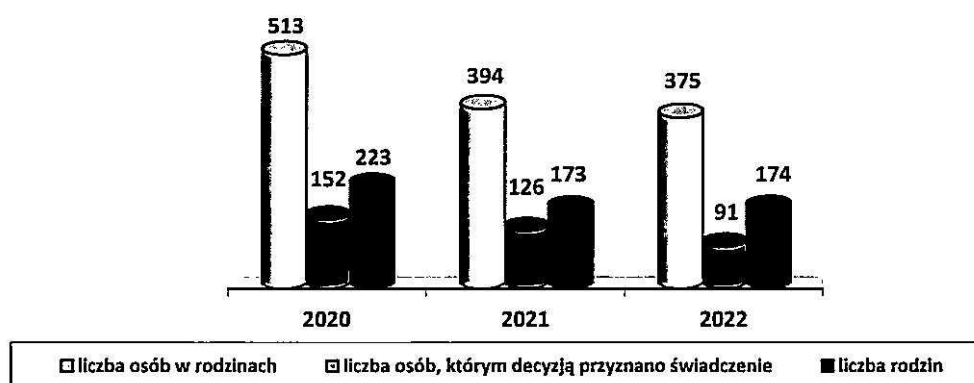
Źródło: Sprawozdania resortowe.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z w/w okoliczności. Od 1 stycznia 2022 roku kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej ustalono na poziomie 776 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 600 zł na osobę w rodzinie.

Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu świadczeń rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900 zł.

Dane szczegółowe dotyczące liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Dąbrowka w latach 2020-2022 przedstawia poniższy wykres.

Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Dąbrowka w latach 2020-2022.

Źródło: Sprawozdanie MRIPS-03 za 2020, 2021 i 2022 rok.

Na podstawie powyższego wykresu można wywnioskować, że ilość osób, którym decyzją przyznano świadczenie systematycznie maleje. Powyższe oznacza, że coraz większą grupę klientów stanowią osoby/rodziny oczekujące wsparcia i pomocy w ramach pracy socjalnej, która realizowana jest bez konieczności wydania decyzji administracyjnej. Porównywalna jest w roku sprawozdawczym liczba rodzin do roku ubiegłego. Zmniejszenie ilości rodzin korzystających ze wsparcia finansowego w ramach systemu pomocy społecznej jest pozytywnym zjawiskiem, trzeba natomiast pamiętać, że część z tych rodzin korzysta ze wsparcia w ramach innych programów pomocowych tj. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, Projekt UE „Bądźmy aktywni”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.

W 2022 roku tylko z systemu pomocy społecznej skorzystało 174 rodzin (375 osób w rodzinach), co stanowi 4,6% wszystkich mieszkańców gminy Dąbrowka. W 2021 roku wskaźnik ten był wyższy i wynosił 4,8%, zaś w 2020 roku kształtował się na poziomie 6,4%. Z powyższego wynika, iż w przeciągu 3 lat procentowy udział osób objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców zmniejszył się o 1,8%. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 50 osób, co oznacza spadek w stosunku do roku 2021 o 9 osób.

Podstawą przyznania świadczeń z pomocy społecznej było przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, czyli zebranie możliwie wszechstronnych informacji o osobie czy rodzinie, ustalenie występujących problemów co pozwoliło na podjęcie właściwych działań i zaplanowanie odpowiedniej formy pomocy. Podczas jego przeprowadzania pracownicy socjalni ustalali sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną członków rodziny, ustalali także dane dotyczące źródeł uzyskiwanych dochodów. Pracownicy socjalni, którzy przeprowadzali wywiad środowiskowy nie ograniczali się tylko do zbierania suchych faktów. Już przy pierwszej wizycie analizowali wraz z klientem sytuację, zastanawiali się nad możliwościami przezwyciężenia problemów, udzielali porad, motywowali do zmiany zachowań, które pomogłyby w dalszym życiu, niejednokrotnie przeprowadzali pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych. Stosownie do zgłaszanych przez osoby lub rodziny potrzeb oraz biorąc pod uwagę możliwości finansowe Ośrodka przyznawano odpowiednią pomoc.

Poniższa tabela przedstawia poszczególne rodzaje pomocy udzielanej beneficjentom systemu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Rodzaje świadczeń pomocy społecznej udzielanych przez GOPS w Dąbrowce w latach 2020-2022.

Rodzaj pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (ogółem)	152	126	91	109	85	65	270	186	134
w tym:	72	66	58	71	65	56	130	127	98
- świadczenia pieniężne									

- świadczenia niepieniężne	81	61	33	48	36	17	175	119	66
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	x	x	x	216	164	172	491	366	361
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	x	x	114	88	109	243	208	241

Źródło: Sprawozdanie MRPIPS-03 za rok 2020, 2021 i 2022.

W zakresie przyznawania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na przestrzeni lat 2020-2022 liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia systematycznie spada (w 2022 r. można zaobserwować spadek w stosunku do 2020 r. o 61 osoby). Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku liczby rodzin którym przyznano świadczenia i liczby osób w rodzinach.

Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej są: świadczenia pieniężne w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, specjalnych zasiłków celowych, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.¹ Wymienione formy pomocy są najbardziej pożądane wśród beneficjentów pomocy. Jednakże ze względu na to, iż stanowią łatwą i elastyczną formę pomocy, najbardziej od niej uzależniają i często są traktowane, jako źródło dochodu, a nie przejściowe wsparcie. Mogą powodować wśród beneficjentów przyjęcie biernej postawy w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Świadczeniami niepieniężnymi są: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych².

Najczęściej udzielaną formą pomocy spośród świadczeń pieniężnych w latach 2020-2022 był **zasiłek celowy**, który jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Liczba rodzin nim objętych w 2022 roku wyniosła 41.

Spośród udzielonej pomocy niepieniężnej największą część stanowi **praca socjalna**.

Jest ona jednym z zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, bez względu na posiadany dochód.

Praca socjalna prowadzona jest:

- o z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- o ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W roku 2022 pracownicy socjalni zawarli 20 kontraktów socjalnych mających na celu aktywizację osób potrzebujących.

Realizowana jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Ważne jest systemowe i całościowe podejście do osoby i rodziny w zależności od zdiagnozowanych problemów. Praca socjalna najczęściej

¹ Art. 36 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

² Tamże.

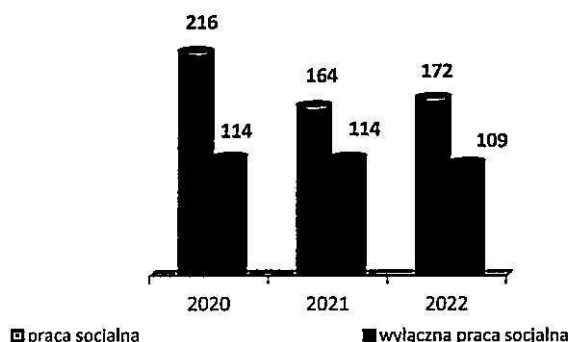
polega m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

W szczególnych przypadkach, z uwagi na złożoność problemów występujących w rodzinach pracownicy socjalni zapewniają osobom wymagającym wsparcia dostęp do kompleksowej pomocy specjalistycznej (psychologiczno-pedagogicznej) oraz współpracowali z różnorodnymi podmiotami z terenu gminy, powiatu i kraju: policją, sądem, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi i szkołami, Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, domami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urzędem Gminy w Dąbrowce, Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej, Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Powiślańskim Towarzystwem Społecznym (PTS), Bankiem Żywności SOS w Warszawie, Caritas Parafialnym, Gminnym Centrum Kultury oraz ośrodkami pomocy społecznej z terenu kraju i innymi podmiotami działającymi na rzecz lokalnej społeczności.

W roku 2020 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 216 rodzin. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 114 rodzinom. Natomiast w roku 2022 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 172 rodziny, w których zamieszkiwało 361 osób. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 109 rodzinom, gdzie przebywało 241 osób.

Poniższy wykres prezentuje rozkład ilościowy pracy socjalnej i wyłącznej pracy socjalnej w latach 2020, 2021 i 2022.

Rodziny objęte pracą socjalną i wyłączną pracą socjalną w latach 2020, 2021 i 2022.

Źródło: Sprawozdanie MRIPS-03 za rok 2020, 2021 i 2022.

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023

Celem Programu realizowanego na terenie Gminy Dąbrowka od 2019 roku jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Program ten stanowi kontynuację programu „Pomoc państwa w zakresie żywienia” na lata 2014-2020.

Program „Posiłek w szkole i w domu” ma charakter modułowy. W jego skład wchodzi trzy moduły, z których każdy ma charakter indywidualny i kierowany jest do innego adresata:

1. Moduł dla dzieci i młodzieży;
2. Moduł dla osób dorosłych;
3. Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Samorząd Gminy Dąbrowka dostosowuje regulacje przepisów na poziomie gminnym do wejścia w życie uchwały Rady Ministrów wprowadzającej program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. W ramach uchwał podjętych 3 grudnia 2018 r. oraz 30 stycznia 2023 r. przez Radę Gminy, wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” ma wynosić 200% kryterium wynikającego z art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

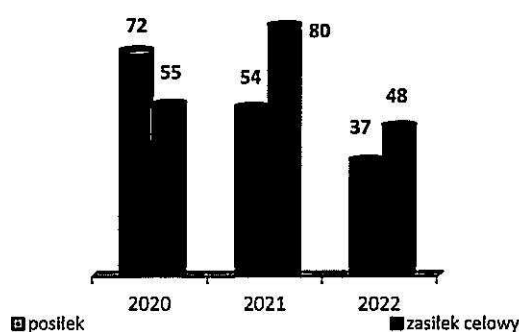
Uchwała przyjęta przez radnych przyczynia do ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji, jak również osób dorosłych – w szczególności samotnych w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Wpływa również na poprawę poziomu życia rodzin o niskich dochodach oraz poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży.

Rada Gminy Dąbrówka przyjęła także program osłonowy „Posiłek dla dzieci i uczniów”, dzięki któremu, w myśl uchwały, będzie możliwe skorzystanie przez dziecko z posiłku w szkole także doraźnie, bez wcześniejszego wydania decyzji i wywiadu środowiskowego.

Program osłonowy przyjęty przez Radę Gminy jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych. Jego realizatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy (szkołami, przedszkolami) oraz niepublicznymi placówkami, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Dąbrówka. Program jest finansowany ze środków własnych gminy oraz dotacji z budżetu państwa.

W roku **2022** w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” z pomocy ogółem skorzystało **73 osoby**. Łącznie wydano **3528 posiłków** osobom uprawnionym i zrealizowano **68 świadczeń pieniężnych** z przeznaczeniem na zakup żywności dla rodzin potrzebujących. Całkowity koszt Programu w roku wyniósł **33 104,50 zł**, z czego Gmina Dąbrówka pozyskała z dotacji z budżetu państwa na realizację zadania **24 800,00 zł**, co stanowi **80%** całkowitych kosztów Programu. Poniższy wykres prezentuje dane dotyczące ilości osób korzystających z Programu w latach 2020-2022.

Osoby objęte Programem „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020, 2021 i 2022.

Źródło: Sprawozdanie z Programu „Posiłek w szkole i w domu” za rok 2020, 2021 i 2022.

W ramach programu realizowano wsparcie w formie gorących posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności. Z pomocy w formie posiłku, głównie realizowanego w stołówkach szkolnych dla dzieci i uczniów, w 2020 roku skorzystało 72 osoby, w 2021 były to 54 osoby zaś w 2022 - 37 osoby. Natomiast z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności w 2020 roku korzystało 72 osoby, w 2021 roku było to 80 osób, zaś w 2022 roku 48 osoby.

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” to najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. Analizując obecny oraz wcześniejszy Program żywnościowy na przestrzeni ostatnich kilku lat wskazać należy, że Program zaspokaja potrzeby mieszkańców Gminy Dąbrówka w swoim zakresie. Wspomnieć warto w tym miejscu o realizacji na terenie gminy także innych programów żywnościowych opisanych w niniejszym dokumencie, a stanowiących uzupełnienie do Programu „Posiłek w szkole i w domu” takich jak: Program TakRodzina.pl oraz Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.

Domy Pomocy Społecznej

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy przez rodzinę lub w formie usług opiekuńczych.

Dofinansowywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej jest zadaniem wymagającym dużych nakładów finansowych przy niewielkiej ilości osób korzystających. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej.

Gmina Dąbrówka w 2022 roku opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 8 osobom. łączna kwota, jaką Gmina przeznaczyła na dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej w 2022 wyniosła 292 275,22 zł i jest wyższa niż w roku poprzednim. Należy zauważyć, że z roku na rok zwiększają się koszty związane z utrzymaniem mieszkańca w domu pomocy społecznej, co może generować zwiększenie wydatków po stronie gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce ze względu na ograniczone środki finansowe stara się maksymalnie długo zapewniać pomoc usługową w miejscu zamieszkania.

Inne działania w obszarze pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce podejmował także inne działania na rzecz mieszkańców z terenu Gminy Dąbrówka, takie jak:

- o współpraca z Gminnym Centrum Kultury w Dąbrówce,
- o współpraca ze szkolnymi kołami wolontariatu,
- o przekazywanie pomocy rzeczowej przygotowanej przez darczyńców,
- o współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz parafialnym Caritas.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014 – 2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku przejął całościowo organizację pomocy żywnościowej w ramach POPŻ. Działania w programie realizowano zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów biorących udział w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Podpisano umowę z Bankiem Żywności SOS Warszawa, który dystrybuje żywność. Zorganizowano magazyn, zakwalifikowano i wydano skierowania osobom spełniającym kryteria udziału w programie, ja również podjęto współpracę z wolontariuszami przy rozładunku i wydawaniu żywności.

Pomocą żywnościową w roku 2022 objętych zostało 111 rodzin (w tym 242 osoby). Łącznie przekazano niespełna 6 ton żywności o wartości 32 052,50 zł. W roku 2021 wsparciem objętych zostało 110 rodziny (w tym 255 osób). Łącznie przekazano niespełna 19 ton żywności o wartości 94 781,17 zł. Poprawiło to niewątpliwie sytuację materialną tych osób i rodzin poprzez zmniejszenie wydatków na żywność. Pomoc udzielana była w ramach Programu w postaci artykułów spożywczych, które były przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Dodatkowo poza dystrybucją żywności prowadzone były w Programie działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne podopiecznych.

Pomoc żywnościowa to najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. PO PŻ jest to najbardziej wymierne wsparcie rodzin potrzebujących, bowiem są to artykuły pierwszej potrzeby w każdym gospodarstwie domowym. Dzięki takiej pomocy zaoszczędzone środki budżetów własnych rodziny będą mogły przeznaczyć na inne potrzeby.

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił w 2022 roku ponownie do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r.o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Działania podejmowane w ramach Programu mają na celu:

- poprawę funkcjonowania w życiu społecznym,
- ograniczanie skutków niepełnosprawności,
- stymulację do podejmowania wszelkiego rodzaju aktywności,
- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Program zapewnia usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, mającą na celu pomoc uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

W szczególności usługi asystenta mogą polegać na pomocy:

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej, gdy szkoła nie zapewnia tej usługi.

Na terenie Gminy Dąbrowka w 2022 roku usługami asystenta osobistego objętych zostało **26 uczestników**, w tym troje dzieci do 16 roku życia. Łącznie zrealizowano **8 503 godzin usług asystenckich**. Do realizacji zadania zatrudnionych było **9 asystentów**. Program realizowano w okresie od stycznia do grudnia 2022 roku. Zadanie zostało sfinansowane w całości ze środków Państwowego Funduszu Celowego – Funduszu Solidarnościowego, z którego otrzymano dofinansowanie w wysokości **369 087,00 zł**.

Dla porównania w 2021 roku usługami asystenta osobistego objętych zostało **18 uczestników**, w tym dwoje dzieci do 16 roku życia. Łącznie zrealizowano **4 317 godzin usług asystenckich**. Do realizacji zadania zatrudnionych było **7 asystentów**. Zadanie realizowano w okresie od kwietnia do grudnia 2021 roku. Zadanie zostało sfinansowane w całości ze środków Państwowego Funduszu Celowego – Funduszu Solidarnościowego, z którego otrzymano dofinansowanie w wysokości **181 641,60 zł**.

Pomoc specjalistyczna

Wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego realizowane jest w głównej mierze w ramach Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Dąbrowce. Punkt ten świadczy pomoc psychologiczną, oraz wsparcie osób uzależnionych od alkoholu/substancji psychoaktywnych i ich rodzin. Dodatkowo w Punkcie świadczone jest wsparcie dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie.

Gminny Punkt Konsultacyjny finansowany jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Ponadto mieszkańcy gminy Dąbrówka mają możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz innych Instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego.

Pomoc dla obywateli Ukrainy

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie w trybie pilnym przyjęto ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Celem ustawy jest stworzenie szczególnych regulacji prawnych zapewniających pomoc Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i przybyli na terytorium państwa polskiego.

Od samego początku samorząd i mieszkańcy Gminy Dąbrówka solidaryzowali się i udzielali Ukraińcom wsparcia.

Jednym z pierwszych działań podjętych na terenie Gminy Dąbrówka było zwołanie Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w sprawie pomocy obywatelom Ukrainy, który wyznaczył najpilniejsze zadania pomocowe do realizacji. Jednocześnie uruchomiony został Gminny Punkt Pomocy Uchodźcom z Ukrainy. Zaangażowanie mieszkańców w ramach tego działania było bardzo duże. Wolontariusze z terenu gminy świadczyli pomoc w organizacji punktu i dystrybucji zebranych darów. Punkt dysponował rzeczami i artykułami ofiarowanymi przez mieszkańców: odzież dla dorosłych i dzieci, artykuły higieniczne, dla niemowląt, artykuły spożywcze, pościelenie. Najszybciej zadysponowane zostały artykuły spożywcze, środki higieniczne dla niemowląt oraz odzież dla dzieci.

Od dnia 27 lutego 2022 r. do dnia 30 marca 2022 r. Gminny Punkt Pomocy Uchodźcom z Ukrainy działał w OSP Ludwinów – Józefów 7 dni w tygodniu w godz. 18:00 – 20:00. Z jego pomocy skorzystało **186 osób dorosłych** oraz **209 dzieci** przebywających na terenie Gminy Dąbrówka oraz poza terenem gminy tj.: Słopsk, Niegów, Helenów (koło Wołomina), Radzymin, Legionowo Warszawa.

W okresie od 30.03.2022 r. do 27.05.2022 r. gminny Punkt Pomocy Uchodźcom z Ukrainy zlokalizowany był w budynku „Kuznia Norwida” w Dąbrówce przy ul. Kościelnej 7k. - 5 dni w tygodniu w godz. 9:00-11:00 od poniedziałku do piątku. W tym czasie z pomocy skorzystało **57 rodzin - około 230 osób**. Były to głównie osoby tymczasowo zamieszkujące na terenie gminy Dąbrówka, ale i poza nią.

Ponadto w okresie od 27 lutego 2022 r. do 27 maja 2022 r. wydano pomoc do :

1. **KSP Warszawa dla 30 dzieci** (maskotki),
2. **Sierocińca w Pieszku oraz w Elku dla 150 dzieci** (m.in.: ubrania, pampersy, chusteczki nawilżające dla dzieci, mleko - kaszki dla dzieci),
3. **Kijowa dla 3 osób dorosłych** (m.in.: śpiwory, konserwy mięsne, konserwy drobiowe, woda, bandaże, plastry),
4. **Tarnopol, Lwów, Rumno dla 220 osób dorosłych oraz dla 120 dzieci** (makaron, kasze, konserwy mięsne oraz drobiowe, mleko - kaszki dla dzieci, żywności dla dzieci - słoiczki, pampersy oraz chusteczki nawilżające dla dzieci, suche produkty żywnościowe, słodycze, cukier, herbata, ubrania, buty, środki higieniczne),
5. **Caritas we Lwowie dla 300 osób** (m.in.: koce, ręczniki, artykuły pościelowe, makaron, kasze, konserwy mięsne oraz drobiowe, mleko - kaszki dla dzieci, żywności dla dzieci - słoiczki, pampersy, chusteczki nawilżające dla dzieci, suche produkty żywnościowe, słodycze, środki higieniczne),

6. **Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej dla ok 800 osób** (odzież dla dorosłych i dzieci oraz artykuły pościelowe).

10 stycznia 2023 r. pod hasłem Głodnemu daj kawałek chleba, ale smutnemu daj kawałek twego serca do Domu Dziecka w Równem oraz do Domu Dziecka w Chotomowie przekazano odzież.

Mieszkańcy Gminy Dąbrówka włączając się tak aktywnie w działania pomocowe po raz kolejny pokazali, co to znaczy solidarność.

Obywatelom Ukrainy, których pobyt uznaje się za legalny w związku z wjazdem do Polski od 24 lutego 2022 r. (oraz ich małżonkom niezależnie od obywatelstwa) przysługuje prawo do wielu świadczeń pomocowych (m.in. świadczenia rodzinne i z pomocy społecznej, 500+, Dobry Start, rodzinny kapitał opiekuńczy), których część realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce. Świadczenia te obowiązują na takich samych zasadach jak w przypadku obywateli polskich, z wyjątkami wynikającymi z „specustawy”. Wskazać należy, że uprawnienie do poszczególnych świadczeń z pomocy społecznej zależy od indywidualnej sytuacji życiowej cudzoziemca. W celu rozeznania sytuacji życiowej osób potrzebujących znajdujących się na terenie Gminy Dąbrówka niezbędnym była konieczność wsparcia ze strony tłumacza. Dlatego Ośrodek nawiązał współpracę z wolontariuszką, która również pomaga w porozumiewaniu się z obywatelami Ukrainy, w szczególności w początkowej fazie rozeznania sytuacji osób i rodzin przebywających na terenie gminy. Wszyscy zgłaszający się do Ośrodka obywatele Ukrainy byli informowani o dalszych działaniach jakie powinni podjąć, by w efekcie otrzymali pomoc o charakterze pieniężnym jak i niepieniężnym czyli wszelką pomoc jaką gwarantuje państwo polskie. W dużej mierze wśród interesantów najwięcej było matek z dziećmi.

W ramach świadczeń **pomocy społecznej** po za wsparciem w ramach pracy socjalnej i poradnictwa przyznano zasiłek celowy z przeznaczeniem na pokrycie kosztów posiłków dla 6 osób i rodzin na co wydatkowano 1 126,00 zł. W początkowej fazie pomocy i wsparcia ze środków własnych gminy sfinansowano posiłek w trybie interwencyjnych dla dzieci, młodzieży uczęszczającej do przedszkoli i szkół na terenie gminy – 5 697,40 zł. Łącznie pomocą w tej formie objęto 59 dzieci na kwotę 6 823,40 (wpłynęło 31 wniosków).

W ramach systemu **świadczeń rodzinnych** ze wsparcia skorzystały 4 rodziny na kwotę 8 414,00 zł.

Jednorazowe świadczenie pieniężne

Obywatele Ukrainy, których pobyt uznaje się za legalny w zw. z przekroczeniem granicy od 24 lutego 2022 r. i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL mogą otrzymać jednorazowe środki finansowe w wysokości 300 zł na osobę. Pomoc ta ma obejmować również osoby małoletnie. Aby uzyskać świadczenie trzeba było złożyć odpowiedni wniosek. Łącznie do Ośrodka wpłynęło 159 wniosków (na ponad 500 obywateli Ukrainy). Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 84 140,94 zł.

Zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został upoważniony do realizacji świadczeń dla osób zapewniających zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa. Świadczenie na każdego uprawnionego obywatela Ukrainy za dzień wynosi 40 zł i przysługuje za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania, nie dłużej niż za okres 120 dni, od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium RP. W uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia okresu wypłaty świadczenia. Łącznie do Ośrodka wpłynęły 154 wnioski, a całkowity koszt zadania wyniósł 917 922,50 zł.

Wskazać należy, że obywatele Ukrainy przebywający na terenie Gminy Dąbrówka otrzymali również szereg działań pomocowych, informacyjnych i wspierających realizowanych przez inne jednostki z terenu gminy tj. Urząd Gminy w Dąbrówce, Centrum Usług Wspólnych, Gminne Centrum Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna, przedszkola oraz szkoły z terenu gminy i inne.

Finasowanie zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy możliwe było dzięki budżetowi własnemu gminy jak również specjalnemu Funduszowi Pomocy pochodzącemu m.in. ze środków budżetu państwa.

Projekt dofinansowany ze środków UE „Bądźmy aktywni”

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Mazowsze.
serce Polski

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Gmina Dąbrówka (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce) w partnerstwie z Gminą Klembów (Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Klembowie) od września 2019 roku realizuje projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej 48 (w tym 24 osób z terenu Gminy Dąbrówka) osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w okresie od września 2019 r. do marca 2022 r.

Cele szczegółowe projektu:

1. Określenie deficytów społeczno-zawodowych i sposobów ich zminimalizowania poprzez opracowanie indywidualnych diagnoz i ścieżek reintegracji dla 48 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
2. Poprawa komunikacji interpersonalnej 48 osób poprzez udział w indywidualnym doradztwie psychologicznym, terapeutycznym, treningu motywacyjnym, warsztatach umiejętności społecznych, akademii rodziny, treningu dorosłości, zajęciach survivalowych.
3. Zwiększenie zdolności do zatrudnienia 38 osób poprzez udział w indywidualnym doradztwie zawodowym, treningach pracy, kursach zawodowych lub stażach.
4. Zwiększenie umiejętności wychowawczych 16 osób poprzez udział w indywidualnym doradztwie o charakterze terapeutycznym, akademii rodziny.

Projekt zakłada osiągnięcie wśród uczestników projektu wskaźników efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej w odniesieniu do dwóch grup:

- 1) osób z niepełnosprawnościami, minimalny poziom efektywności społecznej wynosi 34%, a minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wynosi 12%;
- 2) pozostałych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, minimalny poziom efektywności społecznej wynosi 34%, a minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wynosi 25%.

Działania projektowe będą realizowane na podstawie indywidualnych ścieżek reintegracji z wykorzystaniem kontraktu socjalnego dla 48 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Projekt przewiduje udział co najmniej 20 osób bezrobotnych, co najmniej 20 osób biernych zawodowo oraz 8 osób z niepełnosprawnościami.

Całkowita wartość projektu to **672 000 zł** z czego dofinansowanie wynosi **537 589 zł**, co stanowi 80% całkowitych kosztów projektu.

Program wieloletni „Senior+”

W 2019 roku Gmina Dąbrówka przystąpiła do realizacji Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w placówkach „Senior +” przy dofinansowaniu działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior +” i Klubów „Senior +”. Program ma charakter modułowy. W jego skład wchodzi dwa moduły:

1. Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie lub wyposażenie placówki,
2. Moduł 2 – zapewnienie funkcjonowania już istniejących placówek.

W ramach modułu 1 Gmina Dąbrówka otrzymała dofinansowanie na utworzenie placówki Klub Senior+ w wysokości 97 868 zł. Środki te zostały przeznaczone na wyremontowanie pomieszczeń Klubu wraz z zakupem odpowiedniego wyposażenia.

Klub Senior+ został utworzony na podstawie Uchwały nr XIII/112/2019 Rady Gminy Dąbrówka z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie utworzenia Klubu „Senior+” w Gminie Dąbrówka. Klub jest ośrodkiem wsparcia, funkcjonuje w ramach przepisów ustawy o pomocy społecznej i działa w ramach struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce. Siedziba Klubu mieści się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrówce przy ul. Tadeusza Kościuszki 14 B.

Klub Senior+ powstał w celu zwiększenia aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz zapewnienia im wsparcia przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty edukacyjnej, kulturalnej, prozdrowotnej i sportowo-rekreacyjnej, w zależności od potrzeb.

Celem głównym Klubu jest aktywizacja społeczna, integracja oraz organizacja zajęć umożliwiających uczestnikom aktywne spędzanie czasu wolnego, w tym zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

W grudniu 2019 roku przeprowadzono rekrutację uczestników Klubu, zaś od stycznia 2020 roku Klub rozpoczął swoją działalność. Zatrudniono kierownika klubu oraz animatora prowadzącego zajęcia dla uczestników. W lutym nastąpiło uroczyste otwarcie Klubu. Klub przeznaczony jest dla 15 uczestników, natomiast w wielu zajęciach i warsztatach Klub dostępny był dla znacznie większej grupy Seniorów z terenu gminy.

W każdym miesiącu 2022 roku uczestnicy brali czynny udział w zajęciach Klubu. Przeciętna liczba seniorów korzystających z Klubu w 2022 na podstawie list obecności wynosi 13 osób. W zajęciach Klubu Senior+ brali udział także inni seniorzy z terenu gminy Dąbrówka nie wpisani na listę uczestników.

W roku 2022 seniorzy z klubu „Senior +” w Dąbrówce uczestniczyli w 384 godzinach zajęć. Ogółem w ciągu roku odbyło się 70 spotkań co średnio stanowi 6 lub 7 spotkań miesięcznie.

Zajęcia w klubie można podzielić na trzy grupy: edukacyjną, kulturalną i rekreacyjną.

Zajęcia edukacyjne to spotkania między innymi rozwijające nowe i pogłębiające posiadane już umiejętności i pasje uczestników. Możemy tu zaliczyć: warsztaty tworzenia masek karnawałowych, tworzenie broszek ze skóry, filcu, cekinów, krepiny, i innych materiałów; tworzenie ozdób świątecznych, kostiumów karnawałowych dla wnuczków i dziadków. W trakcie kilkunastu spotkań seniorzy w ramach warsztatów krawieckich „Sfastrygowani” samodzielnie projektowali i szyli między innymi powyżej wspomniane kostiumy karnawałowe. Odbyły się również warsztaty filcowania, tworzenia kwiatów, warsztaty z makramy itp. Były również warsztaty kulinarne.

Ofertę kulinarną dla seniorów z Klubu „Senior +” stanowiły między innymi: sześciogodzinny blok zajęć pod nazwą „Walentynki na świecie i w Polsce” poparty prezentacją filmową po której miał miejsce konkurs w postaci rozwiązywania krzyżówek i quizów o tej tematyce; koncert muzyki flamenco i potańcówka w stylu hiszpańskim; wycieczka do Warszawy- zwiedzanie Muzeum Neonów, Muzeum Wódki „Koneser” i spektakl „Aida” w Teatrze Roma. Podczas wycieczki na farmę alpaka „Ranczo na Sówce” koło Ciechanowca seniorzy uzyskali wiedzę na temat hodowli tych przemiłych zwierząt.

Organizacja i realizacja eventu dla mieszkańców Dąbrówki, podczas którego seniorzy mieli możliwość przedstawienia efektów swojej pracy i przekazania nowo nabytych umiejętności mieszkańcom. Wśród seniorów zawiązała się liczna grupa teatralna. W ciągu roku odbyło się 78 godzin zajęć teatralnych.

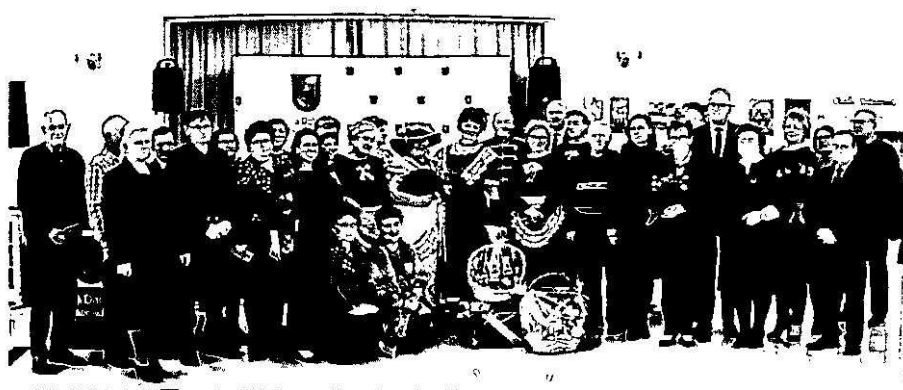
Seniorzy powrócili do realizowanych przez nich w poprzednich latach spektakli jak również przygotowali się do nowych („Igraszki z diabłem” i „Ptasie radio”).

Do realizowanych zajęć rekreacyjnych zaliczamy: zajęcia „umysł na słowni” czyli trening koncentracji, zajęcia rekreacyjne, taneczne (ruch i rytm), gimnastyczne oraz ogólnorozwojowe zajęcia sportowe np. Pedagogika cyrku- żonglowanie chustami, talerzami i innymi przedmiotami cyrkowymi.

Do zajęć rekreacyjnych zaliczamy również: ogniska, pikniki i spacer po lesie organizowane przez seniorów dla siebie, spotkania integracyjne przy herbatce, jak również uroczyste spotkania świąteczne- powitanie Nowego Roku, Wielkanocne i Wigilijne.

Różnorodne tematy zajęć, a także narzędzia dostosowane do potrzeb wieku i kondycji uczestników pogłębiły integrację i zacieśniły więzi koleżeńskie. Seniorzy aktywnie spędzali czas wolny, poprawiali kondycję fizyczną i psychiczną, a także sprawność intelektualną. Zaangażowanie seniorów w działania organizowane w Klubie miały duży wpływ na poprawę jakości ich życia. Zaobserwowano większą otwartość starszych osób na nowe wyzwania i doświadczenia. Seniorzy integrowali się ze społecznością lokalną.

O działaniach podejmowanych w Klubie Senior+ informowano społeczność gminy poprzez portal Facebook, prowadzono fanpage.

6. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Obsługa świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Oznacza to, iż ciężar finansowy w tym zakresie spoczywa na budżecie państwa co do samych świadczeń, koszty obsługi są w części finansowane przez gminę. Organami właściwymi do załatwiania spraw indywidualnych i wypłaty świadczeń rodzinnych są gminy. Wójt Gminy Dąbrówka działając na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku upoważnił Kierownika GOPS do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach. Tym samym zlecił realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych pracownikom Ośrodka.

System świadczeń rodzinnych to poza ubezpieczeniowy system świadczeń socjalnych wspierających rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, wychowujące dzieci uczęszczające do szkoły, w tym niepełnosprawne. Warto przy tym dodać, iż świadczenia rodzinne stanowią odrębny od świadczeń z pomocy społecznej system, mający na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenie rodzicielskie (od 2016 roku), świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego (od 2013 roku) i świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia rodzinne (od 02.2022 roku) dla uchodźców z Ukrainy).

W roku sprawozdawczym z systemu świadczeń rodzinnych skorzystało **1 410** świadczeniobiorców, którym przyznano **9 744** świadczeń na łączną kwotę **3 083 662** zł. Dla porównania w 2020 roku z systemu świadczeń rodzinnych skorzystało **1 894** świadczeniobiorców, którym przyznano **13 385** świadczeń na łączną kwotę **2 962 754** zł. Natomiast w 2021 roku z systemu świadczeń rodzinnych skorzystało **1 634** świadczeniobiorców, którym przyznano **11 090** świadczeń na łączną kwotę **3 102 151** zł.

W okresie 2020 – 2022 liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne uległa zmniejszeniu. W 2020 roku z systemu świadczeń rodzinnych korzystało 491 rodzin, w 2021 roku 445 rodziny zaś w roku 2022 było to 414 rodzin oraz 4 rodziny z Ukrainy. Liczbę świadczeń oraz kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w Dąbrowce w latach 2020 – 2022.

Rodzaj świadczenia	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	liczba świadczeń	kwota świadczeń	liczba świadczeń	kwota świadczeń	liczba świadczeń	kwota świadczeń
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	10 564	1 208 626 zł	8 074	1 009 235 zł	6 561	820 284 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	54	54 000 zł	54	54 000 zł	55	55 000 zł
Świadczenia pielęgnacyjne	611	1 110 845 zł	732	1 428 838 zł	756	1 594 748 zł
Zasiłek pielęgnacyjny (ogółem)	1 983	427 885 zł	2 063	443 983 zł	2 152	464 488 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO)	-	-	-	-	-	-
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	-	-	3	12 000 zł	1	4 000 zł
Świadczenie rodzicielskie	173	161 398 zł	164	151 051 zł	147	136 890 zł
Zasiłki wraz z dodatkami dla UKR	-	-	-	-	72	8 252 zł
Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego	236	38 393 zł	325	56 188 zł	332	62 891
Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego	410	190 023 zł	477	253 368 zł	472	274 512

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji świadczeń rodzinnych za rok 2020, 2021 i 2022

7. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Kolejną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych oraz liczbę i kwoty wypłacanych świadczeń alimentacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie Dąbrowka w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	15	14	14
Liczba świadczeń	271	285	258
Kwota świadczeń w zł	121 550 zł	126 416,40 zł	152 109,22 zł

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za rok 2020, 2021 i 2022.

Ponadto w roku 2022 podejmowane były działania wobec 18 dłużników alimentacyjnych, takie jak: ustalanie miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami, informowanie komornika sądowego o zadłużeniu oraz aktualnej sytuacji dłużnika, zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w Urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, informowanie PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, skierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, złożenie do Prokuratury wniosku o ściganie dłużnika alimentacyjnego, przekazywanie do BIGÓw informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych.

W wyniku prowadzonych postępowań w roku 2020 odzyskano 34 741,05 zł, w 2021 r. 84 220,83 zł, zaś w 2022 r. 75 097,79 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

8. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI - PROGRAM "RODZINA 500+"

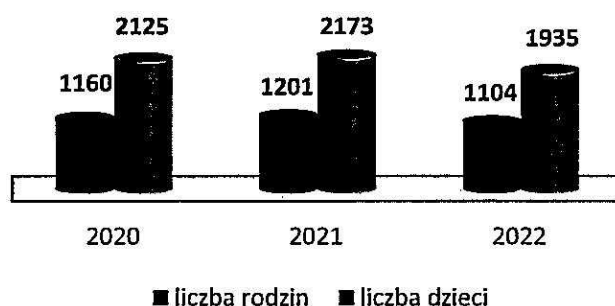
Program „Rodzina 500 plus” to systemowe wsparcie polskich rodzin realizowane przez gminę jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko do ukończenia przez nie 18. roku życia, otrzymują wszyscy rodzice, niezależnie od dochodów rodziny.

Zgodnie z przepisami art. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Ustawodawca, określając osoby uprawnione, wskazał, że świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

W roku 2021 po raz ostatni można było złożyć wniosek o świadczenie wychowawcze do GOPS. Od 2022 r. realizację świadczenia przejął ZUS. Ostatnie świadczenia wypłacone zostały w maju.

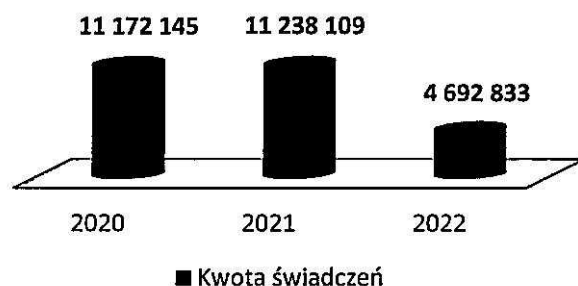
Poniższe wykresy prezentują liczby dzieci i rodzin uprawnionych do świadczenia 500+ oraz kwoty świadczeń przekazanych w ramach Programu w latach 2020 – 2022 roku.

Liczba rodzin oraz liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Rodzina 500+ za rok 2020, 2021 i 2022.

Świadczenia wychowawcze – kwota świadczeń.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu Rodzina 500+ za rok 2020, 2021 i 2022.

Świadczenie wychowawcze w roku 2022 wypłacano wszystkim rodzicom dzieci w wieku do ukończenia 18 lat. W 2022 roku wypłacono 9426 świadczeń, na kwotę 4 692 833 zł. Wsparcie otrzymało 1 104 rodzin. Realizację programu zakończono w maju 2022 r.

9. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O SYSTEMIE ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej.

Wydanie decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych następuje na wniosek zainteresowanego, a w przypadku stanu nagłego na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Wydanie decyzji poprzedzone jest przeprowadzeniem postępowania administracyjnego w tym wywiadu środowiskowego. Celem tej czynności jest m.in. ustalenie czy osoba zainteresowana spełnia kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustalenie czy nie występują dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową tej osoby.

W 2020 roku potwierdzono prawo do świadczeń w tej formie 10 osobom, w 2021 roku było to 2 osoby, a w 2022 roku 3 osoby.

KARTA DUŻEJ RODZINY
rodzina.gov.pl

10. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O KARCIE DUŻEJ RODZINY

Jednym z działań wspierających rodziny wielodzietne z terenu Gminy Dąbrówka jest realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny oraz udział w Programie Powiatowej Karty Rodziny „Takrodzina.pl”, który został opisany w punkcie 11 niniejszego sprawozdania.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie żywności i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usług telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty ponad 24 tys. miejsc zgłoszonych przez firmy i instytucje z całej Polski. Karta przysługuje

niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom, z co najmniej trójką dzieci³, a od początku 2019 roku również rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci.

Z danych GOPS wynika, że od wejścia w życie ustawy o karcie dużej rodziny w 2014 roku do końca 2022 roku ze zniżek mogło skorzystać 593 rodzin. Przyznano 1090 karty rodzicom i 730 karty dzieciom.

11. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU POWIATOWEJ KARTY RODZINY „TAKRODZINA.PL” W GMINIE DĄBRÓWKA ZA 2022 ROK

Zgodnie z uchwałą nr XXXIV.265.2014 z dnia 10 kwietnia 2014 r. Gmina Dąbrówka przystąpiła do programu Powiatowej Karty Rodziny TakRodzina.pl. Powiatowa Karta Rodziny jest jednym z zadań w ramach programu polityki prorodzinnej w powiecie wołomińskim. Program ma na celu wzrost społecznej świadomości roli trwałego małżeństwa i rodziny oraz jego wpływu na rozwój społeczeństwa, jak również kształtowania i promowania pozytywnego wizerunku rodziny, przede wszystkim rodziny wielodzietnej⁴. Dodatkowym celem Programu jest zwiększenie szans rozwojowych oraz poprawa warunków życia rodzin wielodzietnych poprzez wprowadzenie różnorodnych uprawnień i systemu ulg dla rodzin. Zgodnie z zasadami Programu Powiatowa Karta Rodziny „TakRodzina” wydawana jest rodzinom wielodzietnym, w tym wielodzietnym rodzinom zastępczym zamieszkającym na terenie Gminy Dąbrówka, wychowującym, co najmniej troje i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko, które ukończyło 18 lat uczy się lub studiuje. Karta przyznawana jest na okres 2 lat.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Dąbrówka nr XX/159/2016 z dnia 23 września 2016 r. rozszerzono katalog placówek realizujących zniżki dla posiadaczy Powiatowej Karty Rodziny „TakRodzina” o niepubliczne przedszkola z terenu gminy Dąbrówka działające zgodnie z art. 90 ust. 1 b ustawy o systemie oświaty.

Łącznie od początku realizacji Programu wydano 2359 Karty (w 2022 r. – 317 kart).

Wsparcie dla rodzin wielodzietnych w 2022 roku polegało na:

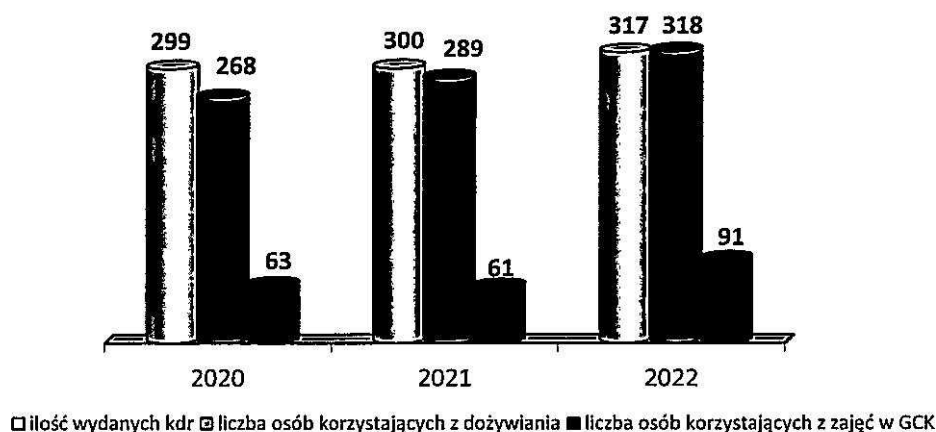
- 50% zniżce dla posiadaczy Powiatowej Karty Rodziny 3+, 4+, 5+, w opłatach za posiłki wydawane dla dzieci z Rodzin Wielodzietnych, bez względu na dochód rodziny, uczęszczających do: przedszkoli publicznych, oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę Dąbrówka działających zgodnie z art. 90 ust. 1 b ustawy o systemie oświaty, za wyjątkiem, gdy dziecko korzysta z innej formy pomocy dożywiania”,
- 50% zniżce w opłatach za zajęcia prowadzone w Gminnym Centrum Kultury w Dąbrówce.

Poniższy wykres przedstawia ilość wydanych kart w latach 2020, 2021 i 2022 oraz liczbę osób korzystających z poszczególnych zniżek proponowanych w ramach Programu na terenie Gminy Dąbrówka.

³ www.rodzina.gov.pl

⁴ www.takrodzina.pl

Ilość wydanych kart wraz z liczbą osób korzystających ze zniżek.

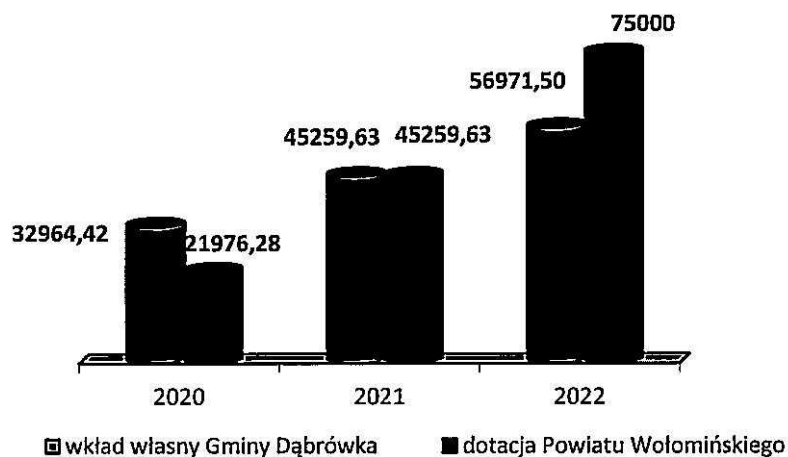

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu za 2020, 2021 i 2022 rok.

Zainteresowanie Programem na terenie gminy Dąbrówka systematycznie rośnie.

Poniższy wykres przedstawia koszty realizacji Programu w rozbiciu na wkład własny Gminy Dąbrówka oraz dotację z Powiatu Wołomińskiego.

Koszty realizacji Programu TAKrodzina.pl na terenie Gminy Dąbrówka w latach 2020-2022.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu za 2020, 2021 i 2022 rok.

Zgodnie z Regulaminem udzielania gminom z terenu powiatu wołomińskiego dotacji na realizację programu Powiatowej Karty Rodziny TAKrodzina.pl, powiat może udzielić dotacji w wysokości do 60% kosztów realizacji zadania. Całkowita dotacja do realizacji zadania w roku 2021 to 40%, w 2021 r. 50% a w 2022 r. 56%.

12. REZALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O DODATKU OSŁONOWYM

17 grudnia 2021 r. Sejm przyjął ustawę o dodatku osłonowym. Był to kluczowy element rządowej Tarczy Antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Stawki dodatku osłonowego, które były uzależnione m.in. od wysokości dochodu i liczby osób w gospodarstwie domowym, wyniosły od 400 zł rocznie dla osób samotnych do 1437,50 zł rocznie dla największych gospodarstw domowych. Takie rozwiązanie pozwoliło na skuteczne wsparcie rodzin wielodzietnych, które najbardziej dotknął wzrost cen energii i żywności.

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym, których przeciętne miesięczne dochody netto nie przekraczały 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym, bądź 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wnioski o dodatek osłonowy można było składać do 31 października 2022 r.

Łącznie wpłynęło w okresie sprawozdawczym **1 718 wniosków** o dodatek osłonowy. Wydano **1 522 informacji o przyznaniu** dodatku osłonowego, zaś w ramach zadania wydatkowano z dotacji budżetu państwa wydatkowano kwotę 1 032 837 zł.

13. DODATKI GRZEWcze

Rok 2022 obfitował w jednorazowe dodatki których realizatorem był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O DODATKU WĘGLOWYM

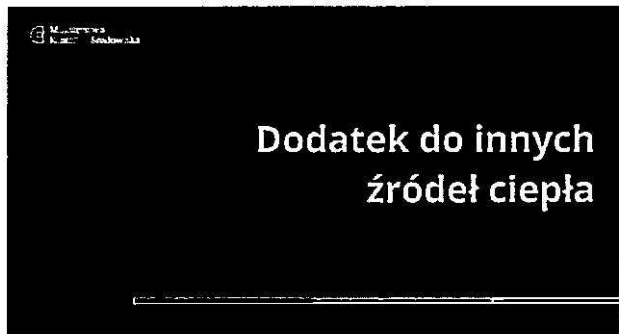
Jednym z takich dodatków był dodatek węglowy realizowany na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r., który wymagał odpowiedniego zaangażowania pracowników w skuteczny proces przyjmowania, rozpatrywania wniosków i wydawania rozstrzygnięć.

Dodatek węglowy to jednorazowe świadczenie w wysokości 3 tys. zł, które przysługiwało gospodarstwu domowemu, w którym główne źródło ogrzewania zasilane jest węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającym co najmniej 85 proc. węgla kamiennego.

Wnioski można było składać do 30 listopada 2022 r.

W Gminie Dąbrowka złożono **2 523 wniosków** o przyznanie dodatku węglowego. Pozytywnie rozstrzygnięto **1 627 wniosków**, na kwotę **4 881 000,00 zł**. Przeprowadzono ponad 200 wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania wnioskodawców, w celu potwierdzenia głównego źródła ogrzewania lub ustalenia odrębności lokalu/budynku pod danym adresem miejsca zamieszkania wnioskodawców. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 4 978 610,04 zł.

Realizacja zadania wymagała zaangażowania wszystkich pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zatrudnienia dodatkowych pracowników. Zadanie wymagało ekspresowego wdrożenia, zaś największymi trudnościami w realizacji tak dużego zadania były zmieniające się przepisy prawa w zakresie dodatku węglowego w trakcie przyjmowania wniosków i jego rozpatrywania oraz niejednoznaczne stanowiska Ministerstwa Klimatu i Środowiska w zakresie poszczególnych przepisów ustawy – rozbieżności interpretacyjne.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O SZCZEGÓLNYCH ROZWIĄZANIACH W ZAKRESIE NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA RYNKU PALIW

Kolejnym jednorazowym dodatkiem realizowanym przez GOPS w 2022 r. był dodatek dla gospodarstw domowych realizowany na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła dawał możliwość dofinansowania zakupu opału: peletu drzewnego, drewna kawałkowego i innych rodzajów biomasy oraz gazu skroplonego LPG lub oleju opałowego.

Dodatek można było uzyskać w zależności od używanego źródła ogrzewania w wysokości:

- **3000 zł**, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na **pelet drzewnym** lub inny rodzaj biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;
- **1000 zł**, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane **drewnem kawałkowym**;
- **500 zł**, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG (za gaz skroplony LPG uważa się mieszaninę gazów: propanu i butanu. Możliwość uzyskania dodatku dla gazu skroplonego obejmuje wyłącznie gaz ze zbiornika gazu skroplonego LPG używanego dla celów grzewczych w kotle gazowym zasilanym tym gazem. Dodatkiem nie są objęte w szczególności: gaz ziemny dystrybuowany siecią gazową (tzw. gaz sieciowy oraz gaz LPG z tzw. butli gazowej));
- **2000 zł**, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Na dodatek dla gospodarstw domowych złożono **280 wniosków**. Pozytywnie rozpatrzono **245 wniosków** i wypłacono środki na kwotę **381 000 zł** w 2022 r. i **13 500 zł** w 2023 r. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł **402 104,46 zł**.

Dodatek elektryczny

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O SZCZEGÓLNYCH ROZWIĄZANIACH SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2023 R. W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Od 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r. była możliwość składania wniosków na tzw. dodatek elektryczny. Dodatek elektryczny to jednorazowe wsparcie finansowe dla odbiorców, dla których głównym źródłem ogrzewania jest energia elektryczna, wszedł w życie na mocy ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej. Dodatek można było otrzymać w kwocie:

- 1 000 zł – dla gospodarstw domowych zużywających do 5 MWh rocznie,
- 1 500 zł – dla gospodarstw domowych zużywających powyżej 5 MWh rocznie.

Realizacja dodatku jest w trakcie. Mieszkańcy Gminy Dąbrowka złożyli 44 wnioski na dodatek elektryczny. Na dzień 20 marca 2023 r. rozpatrzono pozytywnie 35 wniosków na kwotę 45 000 zł. Wypłaty nie były jeszcze realizowane.

14. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ - SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021-2023

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 176 pkt 1 z powyższej ustawy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce opracował Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, który został przyjęty Uchwałą nr XXIII/201/2021 Rady Gminy Dąbrowka z dnia 15 lutego 2021 roku.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią pełni praw opiekuńczych. Praca z rodziną powinna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Główne zadania zrealizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie gminy Dąbrowka,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo -wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,

- o podejmowanie działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- o praca socjalna i praca asystenta rodziny z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu ich powrotu do rodziny,
- o opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny,
- o rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- o współpraca z wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu pomoc rodzinie i dziecku,
- o organizowanie konsultacji i mediacji rodzinnych oraz poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, prawnego i psychologicznego na terenie gminy Dąbrówka,
- o tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego - świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań,
- o dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach,
- o organizowanie czasu wolnego, wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
- o wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez pomoc materialną, udział w projektach i zajęciach dodatkowych,
- o realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno - wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym i uzależnieniom,
- o współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- o zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- o wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych za pomocą rodzin wspierających (zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami),
- o szkolenia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych,
- o podejmowanie działań zapobiegających zjawiskom przemocy w rodzinie i uzależnieniom,
- o rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej,
- o propagowanie zdrowego stylu życia i realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość rodzin, w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ulegała wahaniom. W 2020 roku w 10 rodzinach zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w roku następnym było także 10 rodzin, zaś w 2022 roku nastąpiło zwiększenie ilości rodzin z tym problemem do 13 rodzin. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Dąbrówka. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowywaniu dzieci dodatkowo łączy się z różnymi problemami: uzależnienia, przemocy w rodzinie, bezrobocia oraz związanego z tym ubóstwa, rodziny niepełnej lub wielodzietne, zaburzeniem równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych oraz problemy w pełnieniu ról społecznych i rodzicielskich. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia w pieczy zastępczej.

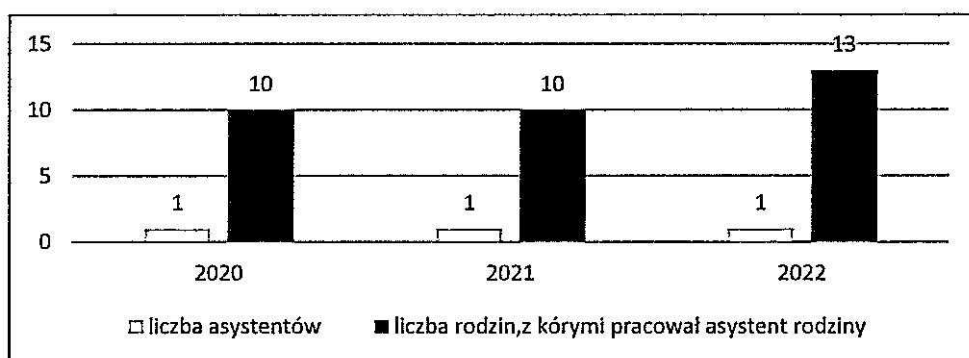
Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może powodować wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Diagnozowanie, zarówno problemów z jakimi borykają się rodziny w gminie Dąbrówka, jak i posiadanych zasobów pozwala na wskazanie form pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość posiadanego potencjału oraz rodzaju i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań stanowiących spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z głównych rozwiązań wspierających rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zatrudnienie **asystenta rodziny**. Zadaniem asystenta jest doprowadzenie do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej rodziny tak, aby nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Rola asystenta rodziny

polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy podkreślić, że asystent rodziny nie przejmuję działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje, jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Od 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce zatrudnia asystenta rodziny. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu rodzin. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w roku 2020 i 2021 to 10 rodzin, a w 2022 roku 13 rodzin. W roku 2022 asystent rodziny zakończył pracę z 5 rodzinami. Zakończenie pracy asystenta w 2 rodzinach nastąpiło ze względu na osiągnięcie celów na skutek działań asystenta rodziny, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodzina zdobyła umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W następnych 3 rodzinach asystent rodziny zakończył pracę ze względu na brak efektów i współpracy rodziny do zmiany sytuacji życiowej.

Asystent rodziny udzielał wsparcia w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych. Prowadził także indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania i utrzymania zatrudnienia, motywował do udziału w zajęciach warsztatowych dla rodziców, udzielał wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez organizowanie różnego rodzaju zajęć psychoedukacyjnych.

Na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie wynika, że w roku 2022 w rodzinnej pieczy zastępczej było 11 dzieci z terenu Gminy Dąbrowka: 2 dzieci umieszczone w rodzinnym domu dziecka, 3 dzieci w rodzinach niezawodowych oraz 6 dzieci w rodzinach spokrewnionych.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny z zakresu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki te gmina ponosi w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, całkowitych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

W 2022 roku Gmina Dąbrowka poniosła wydatki w wysokości **29 922,17 zł** w związku z pobytem 11 dzieci w pieczy zastępczej. Dla porównania w 2021 roku wydatki na realizację tego zadania wynosiły **17 403,57 zł**.

Według danych Sądu Rejonowego w Wołominie III Wydział Rodzinny i Nieletnich, w roku 2022 wpłynęło 5 nadzorów w związku z ograniczeniem władzy rodzicielskiej (z czego 2 sprawach w związku z przemocą w rodzinie), ponad to wpłynęło 13 wywiadów środowiskowych w związku z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną.

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie Gminy Dąbrówka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce śladem lat ubiegłych, wnioskował o dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2022”.

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”- przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia). Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania.

W 2022 roku z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu skorzystała 1 rodzina. Natomiast w 2021 roku z tej formy wsparcia skorzystały 3 rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach życiowych związanych z przemocą w rodzinie czy problemem uzależnień mogą liczyć na wsparcie i pomoc ze strony Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca specjalistów w ramach Zespołu i Komisji daje możliwość wdrażania interdyscyplinarnych równoległych działań naprawczych w rodzinie. Jednocześnie na terenie Gminy Dąbrówka funkcjonuje Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w ramach, którego udzielana jest specjalistyczna pomoc psychologiczna i terapeutyczna.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań wspierających rodziny w tym zakresie jest realizacja programów Powiatowej Karty Rodziny Takrodzina.pl oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Karty te oferują system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Z danych GOPS wynika, że łącznie od początku realizacji Programu do 31.12.2022 roku wydano 2359 kart (w tym: 317 w roku 2022) dla osób uprawnionych w ramach Programu Takrodzina.pl oraz 1820 kart (w tym: 130 w 2022 r.) ogólnopolskich dla osób uprawnionych z terenu Gminy Dąbrówka.

Kolejnymi instytucjami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gminy Dąbrówka są placówki oświatowe i instytucje kultury.

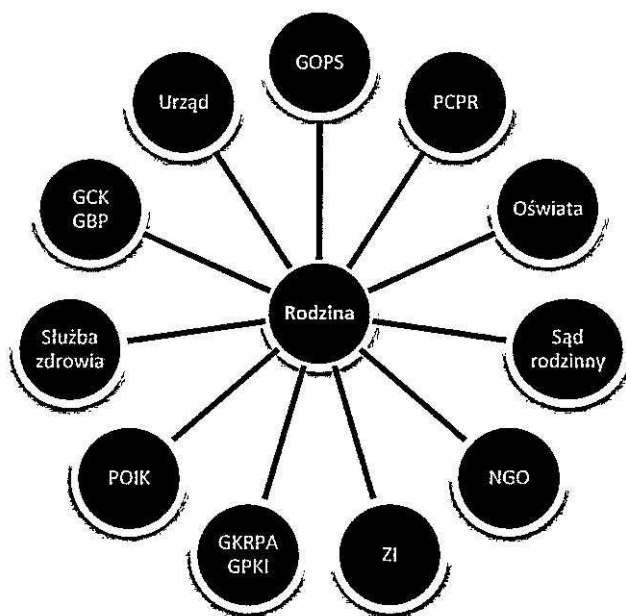
Na terenie gminy Dąbrówka w 2022 roku funkcjonowało: przedszkole samorządowe w którym przebywa 99 dzieci, oddziały przedszkolne – z liczbą dzieci 74 oraz 2 przedszkola niepubliczne do których uczęszcza 228 dzieci. W 4 szkołach podstawowych opieką dydaktyczną – wychowawczą objętych jest 863 uczniów. Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo – wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. Placówki te wzmacniają i utrwalają pozytywne wartości, pokazując młodemu pokoleniu jakimi wartościami powinni kierować się w życiu. W placówkach tych zatrudnieni są pedagodzy, logopedzi, psychologowie. Przy szkołach działały 4 świetlice oraz stołówki szkolne. Ponadto szkoły oferują szeroki zakres zajęć dodatkowych i wspierających w postaci różnorodnych kół zainteresowań i przedmiotowych, zajęć sportowych, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć profilaktyczno -wychowawczych i wiele innych.

Dużym zainteresowaniem wśród dzieci, młodzieży a także dorosłych cieszą się przedsięwzięcia oferowane przez Gminne Centrum Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną w Dąbrówce. Szeroka gama zajęć stałych, spotkań, koncertów itp. niewątpliwie przyczynia się do świadomego rozwoju intelektualnego, wrażliwości artystycznej oraz poczucia wspólnoty i przynależności do lokalnej społeczności. Uczestnicy mają możliwość zaspokajania również potrzeb czytelniczych i informacyjnych. Obie instytucje skupiają się na upowszechnianiu kultury i czytelnictwa, co niewątpliwie przekłada się na prawidłowy rozwój uczestników.

Wszystkie działania są skoncentrowane na pomocy rodzinie biologicznej, a istotą podejmowanych działań jest wspieranie, a nie zastępowanie rodziny biologicznej. Efektywna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz ich skuteczna ochrona jest możliwa poprzez współpracę specjalistów, instytucji, organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz realizację interdyscyplinarnych działań zmierzających do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Poniżej wykres prezentujący lokalny system wsparcia rodziny w ujęciu instytucji działających w obszarze wsparcia rodziny na terenie Gminy Dąbrówka.

Lokalny system wsparcia rodziny.

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGO – organizacje pozarządowe

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GPKI – Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

POIK – Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej

GCK – Gminne Centrum Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

Lokalny system wspierania rodziny opiera się na intensywnej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania na rzecz rodziny oraz realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Wszystkie działania w Programie są skoncentrowane na pomocy rodzinie biologicznej, a istotą podejmowanych działań jest wspieranie, a nie zastępowanie rodziny biologicznej. Efektywna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz ich skuteczna ochrona jest możliwa poprzez współpracę specjalistów, instytucji, organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz realizację interdyscyplinarnych działań zmierzających do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

15. SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017 – 2022

Sprawozdanie to stanowi podsumowanie działań realizowanych w 2022 roku w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022, zwanego dalej Programem, przyjętego Uchwałą nr XXV/200/2017 Rady Gminy Dąbrówka z dnia 17 lutego 2017 roku oraz działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej Zespołem. Uchwalenie Programu to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

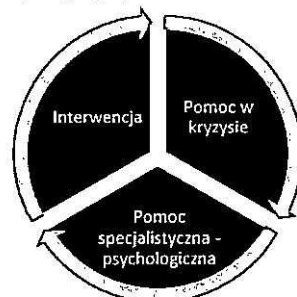
Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Natomiast do jego zadań należy wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie temu zjawisku oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy oraz w podejmowaniu działań wobec sprawców. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022 - 2028.

Główne zadania w Programie to:

- o ochrona ofiar przemocy w rodzinie
- o działania skierowane do osób stosujących przemoc
- o działania profilaktyczne związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Najistotniejszym elementem pomocy rodzinie uwiękłej w przemoc jest szybka i skuteczna **interwencja**, której celem jest zatrzymanie przemocy. Następnie uprawnione służby, zgodnie ze swoimi kompetencjami, powinny podjąć działania, tzw. **pomoc w kryzysie**, mającą na celu trwałe zatrzymanie przemocy. Dopiero kolejnym etapem pracy z rodziną, przy braku bezpośrednich zagrożeń, może być **praca terapeutyczna** – towarzysząca przy wprowadzaniu zmian przez osobę. Przy zaangażowaniu, pomocy i działaniach osób i instytucji zewnętrznych osoba doznająca przemocy jest w stanie zmienić swoją sytuację. Uruchomić swoje zasoby wewnętrzne i zewnętrzne, umożliwiające zatrzymanie przemocy i życie bez przemocy. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie (dalej zwanego Programem) daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwiękłych w przemoc oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy.

Strategie działań wobec rodzin, w których występuje przemoc

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2022 roku z powodu trudnej sytuacji życiowej spowodowanej wystąpieniem przemocy w rodzinie skorzystało **24 rodziny** (91 osoby w rodzinie). Dane te zawierają liczbę rodzin korzystających z wyłącznej pracy socjalnej mającej na celu poprawę funkcjonowania rodzin w ich środowisku społecznym, świadczonej bez względu na posiadany dochód rodziny. Jednocześnie odnotowuje się spadek ilości rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w porównaniu do roku 2021 o 4 rodziny.

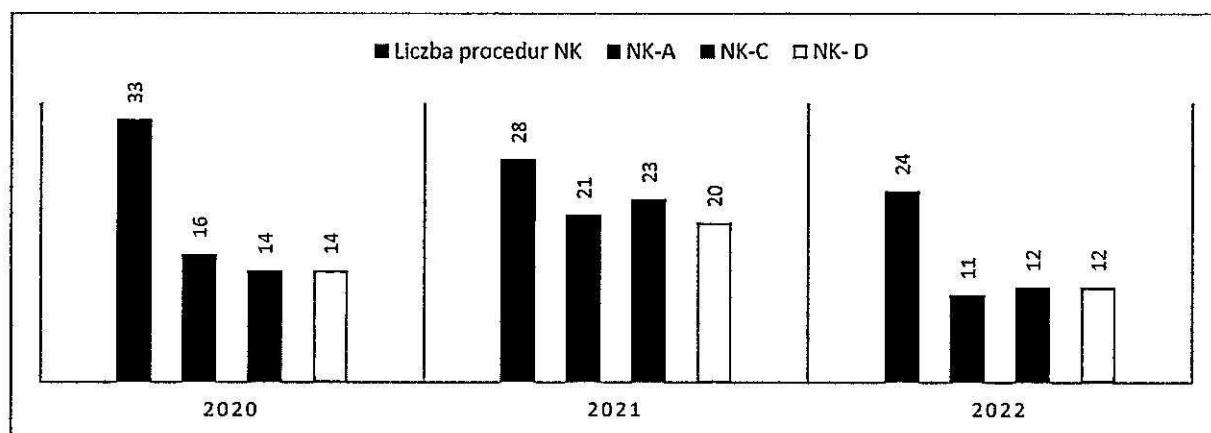
Od 2011 roku na terenie Gminy Dąbrówka działa **Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, w skład którego wchodzi przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, policji, sądu, ośrodka interwencji kryzysowej, placówek oświatowych, ośrodka zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Dąbrówce odbywały się raz na kwartał. W roku 2022 odbyły się 4 posiedzenia w/w Zespołu.

Głównym celem Zespołu jest koordynowanie działań podmiotów wykonujących odpowiednie czynności służbowe na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze, które zajmują się pracą w ramach procedury „Niebieskie Karty”, z konkretnymi rodzinami uwikłanymi w przemoc tzn. osobami doznającymi i stosującymi przemoc oraz świadkami przemocy domowej.

W 2022 r. łącznie odbyło się 61 posiedzeń grup roboczych. Skład grupy roboczej jest zmienny i jest dopasowany do aktualnych potrzeb rodziny. Standardowo do grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, na którego rejonie zamieszkuje dana rodzina, dzielnicowy, specjalista z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie a także w zależności od okoliczności, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel placówki oświatowej, do której uczęszczają dzieci z danej rodziny. W niektórych przypadkach do grupy roboczej powołani są: kurator rodzinny, który sprawuje nadzór nad rodziną oraz przedstawiciel ochrony zdrowia.

Szczegółowy wykaz prowadzonych procedur Niebieskiej Karty zawierają poniższe wykresy.

Liczba prowadzonych NK, oraz wypełnionych odpowiednich części NK w latach 2020-2022.

W 2022 roku podobnie jak i w latach poprzednich, w większości przypadków podmiotem wszczynającym najczęściej procedurę „Niebieskie Karty” była Policja, która podejmowała działania interwencyjne. W większości przypadków doświadczania przemocy osoby czując się zagrożone dzwonią na Policję, co najczęściej kończy się przyjazdem patrolu interwencyjnego i wypełnieniem formularza „Niebieska Karta – A”. Ponadto Policja jest podmiotem przygotowanym do podejmowania działań całodobowo.

Skala porównawcza ilości formularzy Niebieskiej Karty A sporządzonych przez poszczególne instytucje

lp.	Liczba sporządzonych formularzy NK-A sporządzonych przez:	2020	2021	2022
1	Pomoc Społeczna	5	8	0
2	Policja	11	12	9
3	Ochrona Zdrowia	0	0	0

4	Oświata	0	1	1
5	GKRPA	0	0	1

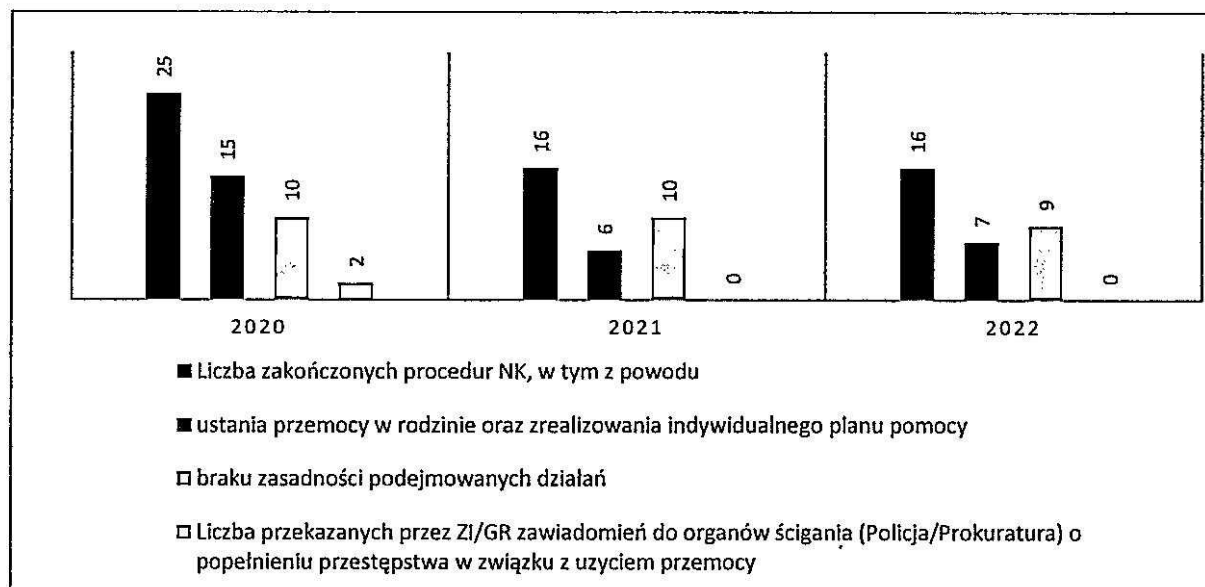
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2020-2022

	Rok 2020			Rok 2021			Rok 2022			Ogółem
	K	M	Dz.	K	M	Dz.	K	M	Dz.	
Osoby doznające przemocy	11	1	4	17	3	9	10	2	5	62
Osoby stosujące przemoc	3	13	0	6	17	0	2	10	0	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2020-2022

Należy zaznaczyć, że w 2022 roku w 11 wszczętych procedurach „Niebieskie Karty”, zawartych w powyższej tabeli 5-ro małych z terenu gminy Dąbrówka wskazanych było jako osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są bezpośrednio dotknięte przemocą w rodzinie.

Liczba zakończonych procedur NK oraz liczba przekazanych zawiadomień do organów ścigania w latach 2020-2022

Funkcjonariusze Policji KP w Radzyminie uczestniczą w posiedzeniach grup roboczych. Wykonują też zadania powierzone i ukierunkowane na realizację planu pomocy rodzinie m.in. poprzez, poprzez składanie systematycznych wizyt w rodzinie sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, przeprowadzają rozmowy interwencyjno- motywujące z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad rodziną.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące działań Policji realizowanych w latach 2020 – 2022 na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc:

Działania Policji na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	121	115	130

Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	4	5	8
Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	9	15	11
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.	12	14	10
Liczba podjętych działań profilaktycznych podjętych na rzecz dzieci i młodzieży	3	28	17
Liczba wniosków o wgląd w sytuację małoletnich	9	7	5

Źródło: Dane uzyskane z Komisariatu Policji w Radzyminie.

Problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wielowymiarowa dlatego w ramach Programu realizowane są zadania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja Programu ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy, zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uwięzionych w przemoc, a co za tym idzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenia jednolitego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwięzionych w przemoc w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wyszczególnia 4 główne cele strategiczne. Do każdego z powyższych celów strategicznych w ramach Programu przyporządkowano cele operacyjne oraz kierunki działań do celów operacyjnych, umożliwiające realizację założeń dokumentu wraz z odpowiednimi wskaźnikami.

Cel strategiczny I. Profilaktyka przemocy w rodzinie

Cel strategiczny II. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie

Cel strategiczny III. Skuteczne procedury interwencyjne i działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie

Cel strategiczny IV. Efektywna współpraca służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy

Do najistotniejszych działań zrealizowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2022 roku należą:

- Zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy dostępu do pomocy terapeutyczno-psychologicznej, wsparcia psychospołecznego, prawnego oraz merytorycznego dla osób uwięzionych w przemoc poprzez dostępne w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dyżury: psychologa, terapeuty oraz specjalisty z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Informowanie i edukowanie nt. przyczyn, form i skutków przemocy poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, plakatów, ulotek, rozpowszechnianie informacji w mediach społecznościowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej itp.). Dystrybucja w tut. ośrodkach zdrowia i placówkach oświatowych publikacji „Przemoc w rodzinie. Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie.”; „Sytuacja dziecka w rodzinie z problemem przemocy”; „Czy to co robię to przemoc? Informator” oraz „Przemoc domowa i alkohol” pozyskanych ze Studia Profilaktyki Społecznej. Ponadto zakupione i rozdyskrebowane zostały broszury z wydawnictwa Edukacyjnego SPS: „Wychowanie bez przemocy”, „Chronić się przed przemocą- poradni dla osób krzywdzonych”, Procedura „Niebieskie Karty” i inne przepisy prawne. W/w broszury zostały przekazane do Szkół Podstawowych, asystentowi rodziny celem przekazania rodzinom, z którymi współpracuje oraz placówkom POZ na terenie Gminy. W październiku 2022 r. miała miejsce publikacja w nadbużańskim Biuletynie Samorządowym Dąbrówka (nr 19) - informacji (ważne adresy i telefony) dotyczącej możliwości uzyskania pomocy w sytuacji występowania przemocy.
- Prowadzenie i aktualizacja „zakładki przeciwdziałanie przemocy” na stronie internetowej Urzędu Gminy mającej na celu rozpowszechnianie informacji nt. zjawiska przemocy oraz aktualizację kompleksowej bazy danych dot.. instytucji/organizacji świadczących pomoc rodzinom uwięzionych w przemoc.
- Podejmowanie działań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Utworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2026.
W/w Program jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022. Program został opracowany w oparciu o partnerski udział przedstawicieli instytucji i organizacji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Identyfikowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskich Kart”

Informowanie osób doznających przemocy w rodzinie o instytucjach i organizacjach oferujących specjalistyczne wsparcie. Utworzenie ulotki „ODP”. „ODP” jest ulotką adresowaną do osób doznających przemocy. Zawiera informacje o tym, czym jest przemoc w rodzinie oraz ważne telefony i adresy miejsc świadczących pomoc osobom uwięzianym w przemoc.

- o Informowanie osób stosujących przemoc o konsekwencjach prawnych oraz motywowanie w/w do podjęcia działań na rzecz zatrzymania przemocy i zmiany swojego zachowania.
Utworzenie ulotki „Żółta Kartka”. „Żółta Kartka” jest ulotką adresowaną do osób stosujących przemoc. Zawiera informacje o tym, czym jest przemoc w rodzinie i konsekwencjach prawnych grożących za jej stosowanie. Ponadto podkreśla się w niej, że za przemoc ponosi odpowiedzialność wyłącznie osoba ją stosująca, a jednocześnie zawarto w niej zachętę do zmiany zachowania i udziału w programach skierowanych do osób stosujących przemoc wraz z listą miejsc świadczących tę formę pomocy.
- o Prowadzenie przez placówki oświatowe i Policję, działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze przemocy i uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz rodziców. Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m. in. z zakresu radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
 1. Funkcjonariusze Policji w Radzyminie przeprowadzili łącznie 17 prelekcji na temat: bezpiecznej drogi do szkoły jak również poruszano tematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szkołach z terenu gminy Dąbrówka.
 2. W 2022 roku zrealizowano niżej wymienione działania w szkołach na terenie Gminy:

Publiczna Szkoła Podstawowa w Józefowie:

- Debata (kl. VI, VII) – 27 osób,
- „Fonoholizm” (kl. IV, V, VI, VII) – 80 osób,
- Podniesienie kompetencji w zakresie komunikacji z dziećmi (rodzice) – 15 osób,
- Warsztaty profilaktyczne dotyczące zapobiegania uzależnieniom (kl. VIII) – 27 osób.

Ponadto zorganizowano następujące konkursy profilaktyczne:

- „BĘDĄC WIDOCZNYM- JESTEŚ BEZPIECZNY„ (kl. I-VIII) – 37 uczniów,
- „Żyję zdrowo, bezpiecznie i bez uzależnień” (kl. I-VIII) – 39 uczniów,
- „NIE PAL, NIE PIJ RZY MNIE PROSZĘ” (kl. I-VIII) – 12 uczniów.

Publiczna Szkoła Podstawowa we Wszeborach:

- Konkurs „Rymuję nie hejtuję” (kl. IV-VIII) – 103 uczniów,
- Warsztaty profilaktyczne „Między postępem, a zagrożeniem – profilaktyka uzależnień od urządzeń elektrycznych” (kl. IV, VIII) – 103 uczniów,
- Przyjazna zabawa to zabawa – rozwiązywanie konfliktów (oddział przedszkolny, kl. I-III) – 78 uczniów,
- Tolerancja i szacunek – to mój wizerunek. Akceptacja i komunikacja w grupie (kl. IV-VI) – 60 uczniów,
- Wszystko, co chcielibyście wiedzieć – seksualność człowieka (kl. VII-VIII) – 40 uczniów,
- Rozwój psychoseksualny dzieci i młodzieży (rodzice) – 20 osób,
- Zachowania ryzykowne uczniów, związane z środkami psychoaktywnymi, reagowanie w przypadku ich zaistnienia, procedury i praktyka – część I (nauczyciele) – 25 osób,
- Pogadanka Profilaktyczna i konkurs „Będąc widoczny-jesteś bezpieczny” (kl. I-III) – 45 uczniów.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Guzowatce:

- Warsztaty profilaktyczne-Integracja oraz pozytywne i negatywne zachowania (kl. I-VIII) – 130 uczniów,
- Warsztaty „Uzależnienia prelekcja oraz integracja (kl. VIII) – 25 uczniów,
- Warsztaty pt. „Agresja i przemoc rówieśnicza, panując nad emocjami” (kl. I-VI) – 98 uczniów,
- Warsztaty „DEBATA” (kl. VII-VIII) 38 uczniów,
- Wywiadówka inaczej- warsztaty dla rodziców on-line (rodzice) – 136 osób,
- Szkolenie „Jak wspierać uczniów w radzeniu sobie z emocjami” (rada pedagogiczna) – 30 osób,
- Szkolenie dla Rady Pedagogicznej- wypalenie zawodowe (rada pedagogiczna) – 30 osób,
- Pogadanka Profilaktyczna i konkurs „Będąc widoczny-jesteś bezpieczny” (kl. I-VIII) – 136 osób.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrówce:

- Spójrz inaczej (kl. I-VIII) – 387 osób,
- Znajdź właściwe rozwiązania (kl. I-VIII) – 52 osób,
- Nie pal przy mnie proszę (kl. I-VIII) – 51 osób,
- Jaś i Małgosia na tropie czyli Program Domowych Detektywów (kl. I-VIII) – 51 osób,
- Trzymaj formę (kl. I-VIII) – 127 osób.

Ponadto w roku 2022 w szkole Podstawowej w Dąbrówce dla uczniów organizowane były poniższe warsztaty i zajęcia psychoedukacyjne pod nazwą: *Jak radzić sobie z raniącymi zachowaniami rówieśników lub bliskich?, Prawda i dobro - jak je rozumiem?, Bezpieczeństwo w sieci, W jaki sposób kształtują się nasze postawy i zachowania społeczne?, Co nas zachęca do pracy?, Moje mocne i słabe strony, Każdy problem da się rozwiązać! Kto mi może pomóc?, Odpowiedzialność prawna i karna osób nieletnich za popełnione czyny karalne i przejawy demoralizacji, Bądź bezpieczny na drodze, Jestem wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka. Stop mowie nienawiści, Jak zyskać sympatię kolegów i koleżanek? W jaki sposób kształtują się nasze zachowania i postawy społeczne?*

- o Organizacja szkoleń i warsztatów dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminariach organizowanych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim lub ogólnokrajowym.

Na wniosek Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Dąbrówce zostały zorganizowane szkolenia o tematyce procedury Niebieskie Karty, dla Rady Pedagogicznej placówek oświatowych z terenu Gminy Dąbrówka tj. ze Szkoły Podstawowej im. Adeli Goszczyńskiej we Wszeborach, Publicznej szkoły Podstawowej im. Bitwy Warszawskiej 1920 Roku w Józefowie oraz Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Guzowatce. Szkolenia zostały przeprowadzone przez dr Marka Mudanta specjalistę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu i grup roboczych uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach, celem podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc. Szkolenia te odbywały się stacjonarnie jak również w systemie online. Pracownicy socjalni w ramach podnoszenia kompetencji zawodowych uczestniczyli w następujących szkoleniach:

1. *Procedura Niebieskie Karty (24.05.2022) – 3 pracowników.*
2. *Procedura odebrania dziecka- rola poszczególnych instytucji- 2 pracowników.*
3. *Zadania i kompetencje członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz członków zespołów interdyscyplinarnych – rola samorządów gmin w nowoczesnym przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przeciwdziałaniu przemocy – 5 pracowników GOPS + 5 ZI +2 GR*
4. *Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie I stopień – 1 pracownik*
5. *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – studia podyplomowe – 1 pracownik*

- o Organizacja Warsztatów Umiejętności Wychowawczych dla rodziców z terenu Gminy Dąbrówki. W warsztatach wzięło udział 14 rodziców.

Celem warsztatów było podniesienie kompetencji rodzicielskich w zakresie:

1. *Rola rodzica w wychowaniu dziecka – na czym polega prawidłowa relacja rodzic - dziecko aby rozwój dziecka był prawidłowy i nie doszło do zaburzeń osobowości i zachowań.*
2. *Emocje dziecka - jak z nich czytać potrzeby dziecka – jak reagować.*
3. *Granice jak skutecznie wystawiać granice dziecku, jak reagować kiedy dziecko je łamie i zmienia.*
4. *Jak poruszać z dzieckiem trudne tematy: seks, używki, media, tatuaże, niebezpieczne diety i odżywki z siłowni.*
5. *Jak budować z dzieckiem bezpieczną więź tak aby wyrosło na dojrzałego, odpowiedzialnego dorosłego.*
6. *Rodzeństwo bez rywalizacji – czyli jak zadbać o dziecko w indywidualny sposób kiedy wychowuje się z rodzeństwem.*

- o Realizacja wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych dla członków Grup Roboczych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Wdrożono system wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc, z którego regularnie, w roku 2022, korzystało 9 osób (specjalista dostępny był 2 razy w miesiącu).
- o Prowadzenie działań terapeutycznych skierowanych do sprawców przemocy w tym nadużywających alkoholu.

W ramach funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego w Dąbrówce udzielono wsparcia dla 60 osób. Przemoc domowa związana z nadużywaniem alkoholu stanowiła 40% udzielonych porad.

- o Szkolenia dla Rad Pedagogicznych z terenu gminy Dąbrówka. Szkolenie „Dziecko jako ofiara i świadek przemocy w rodzinie w procedurze Niebieskie Karty. Rola, zadania, uprawnienia i obowiązki pracowników oświaty przy realizacji w/w procedury. Rozmowa z dzieckiem doświadczającym przemocy w rodzinie”. Szkolenia odbyły się w następujących szkołach: Szkoła Podstawowa w Józefowie, Szkoła Podstawowa w Guzowatce, Szkoła Podstawowa we Wszeborach.
- o Współpraca z placówkami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
W dniu 8 grudnia 2022 roku, jako przedstawiciel organizacji pozarządowej, Pani Anna Orzechowska z Powiatlańskiego Towarzystwa Społecznego realizująca m.in. projekt „Rodzina wolna od przemocy” przedstawiła swój warsztat pracy jakim posługuje się na co dzień, pracując m.in. z mieszkańcami z terenu naszej gminy. Opisując typ rodzin z jakimi aktualnie najczęściej się spotyka W/w warunki jakie są niezbędne do podjęcia działań w kierunku wprowadzania zmian.
- o Prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- o Funkcjonowanie Punktu Przyjęć Interesantów Dzielnicy w Dąbrówce w ramach programu „Dzielnicy bliżej nas”.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie działania oparte są na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy w i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, policji, sądów czy związków wyznaniowych i Kościołów. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie doprowadzą do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy występującej wewnątrz rodzin. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwięzionych w przemoc oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych warunków osiągnięcia tego celu jest zintegrowanie środowiska przy realizacji Programu.

16. SPRAWOZDANIE ZA 2022 ROK Z REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DĄBRÓWKA NA LATA 2022-2028

Niezwykle istotnym elementem wpływającym na zakres zadań realizacyjnych gminy w aspekcie polityki społecznej jest opracowana 2021 roku Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022-2028. Dokument w swej treści podzielony na część wprowadzającą, analityczno-diagnostyczną oraz część programową definiuje spektrum zagadnień umożliwiających zdefiniowanie sytuacji obecnej gminy, wyodrębnienie obszarów wymagających wsparcia oraz wskazanie celów strategicznych realizujących założenia polityki społecznej w najbliższym, krótkoterminowym horyzoncie czasowym. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka nie tylko dokonuje analizy zidentyfikowanych problemów społecznych, ale przede wszystkim ujmuje je w korelacji z programowaniem działań, które służyć będą rozwiązywaniu problemów społecznych lokalnej społeczności.

Celem strategii jest wypracowanie najbardziej efektywnego i najlepiej dostosowanego systemu wsparcia do potrzeb mieszkańców, tak by zapewnić dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022-2028 wyszczególnia cel główny oraz 6 celów szczegółowych rozwoju Gminy w kontekście polityki społecznej, które określono na poniższym schemacie.

Cele strategiczne zawarte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022-2028”.

Misja, cele strategiczne i operacyjne gminy Dąbrówka

<p>Cel Główny</p> <p>Jeden zintegrowany i interdyscyplinarny system międzyinstytucjonalnego wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych różnego rodzaju problemami społecznymi, a w konsekwencji zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>Cel strategiczny 1</p> <p>Budowa zintegrowanego systemu pomocy społecznej i wspieranie lokalnych służb pomocowych</p>
<p>Cel strategiczny 2</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób i rodzin w kryzysie</p>
<p>Cel strategiczny 3</p> <p>Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dla młodzieży, rodzin i innych wymagających interwencji grup</p>
<p>Cel strategiczny 4</p> <p>Rozwijanie kompetencji wychowawczych oraz rozwijanie form wsparcia rodzin przy uwzględnieniu ich kluczowej roli w wychowaniu dzieci</p>
<p>Cel strategiczny 5</p> <p>Zwiększenie aktywności społecznej i integracja z lokalną społecznością osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>Cel strategiczny 6</p> <p>Przeciwdziałanie bezrobociu oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy</p>

Do każdego z powyższych celów strategicznych w ramach dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyporządkowano cele operacyjne oraz kierunki działań do celów operacyjnych, umożliwiające realizację założeń dokumentu wraz z odpowiednimi wskaźnikami.

Najważniejszymi działaniami wykonanymi za pośrednictwem podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii jest:

- o Zapewnienie osobom i rodzinom dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego m.in. w ramach Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego (psycholog-doradca zawodowy, konsultant ds. uzależnień, specjalista z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
- o Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej,
- o Wdrożenie i realizacja Programu TakRodzina.pl oraz Karty Dużej Rodziny,
- o Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, programu 500+, innych,
- o Udzielenie pomocy osobom poszukującym pracy, prowadzenie pracy socjalnej, wsparcie finansowe, realizacja Projektu „Bądźmy aktywni” skierowanego do osób niezatrudnionych zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- o Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w pomoc rodzinie, tj. GOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki oświatowe, Ochrona zdrowia, Sąd rodzinny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Starostwo Powiatowe,
- o Zatrudnienie asystenta rodziny
- o Poprawa współpracy ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży
- o Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem

- o Wspieranie rodzin wykazujących bezradność opiekuńczo-wychowawczą poprzez realizację pracy socjalnej oraz przydzielenie asystenta rodziny
- o Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizacja kolonii letnich, tworzenie placów zabaw
- o Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- o Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i środków psychoaktywnych poprzez kampanie profilaktyczne prowadzone w szkołach
- o Rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dotyczących zjawiska przemocy domowej
- o Poprawa współpracy z Sądem i kuratorami zawodowymi i społecznymi
- o Poszerzenie oferty ulg w ramach Powiatowej Karty Dużej Rodziny TakRodzina.pl
- o Współpraca z organizacjami pozarządowymi m.in. działającymi na rzecz osób starszych
- o Stworzenie, rozpowszechnianie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami nt instytucji/organizacji świadczących pomoc rodzinom
- o Funkcjonowanie Punktu Przyjęć Interesantów Dzielnicowego w Dąbrowce w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”,
- o Prowadzenie warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców oraz praca z dziećmi z tych rodzin,
- o Realizacja wsparcia specjalistycznego dla członków ZI, GR i GKRPA,
- o Systematyczne podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS, GKRPA, ZI m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach itp.,
- o Zwiększenie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
- o Zwiększenie wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez realizację m.in. Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”,
- o Zwiększenie dostępności osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie obsługi interesantów urzędu i jednostek gminy,
- o Utworzenie i prowadzenie Klubu Senior+.

Stworzenie sprawnego systemu to niezwykle czasochłonny proces, nie mniej jednak analizując aktualny okres realizacji Strategii wskazać należy na pozytywne zmiany w zakresie wsparcia potrzeb mieszkańców Gminy Dąbrowka, przejawiające się m.in. poprawą funkcjonowania rodzin czy zwiększeniem oferty pomocowej w tym poradnictwa specjalistycznego. Poziom realizacji celów zapisanych w strategii został oceniony pozytywnie.

17. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Analizując system pomocy społecznej i mając na uwadze tendencje demograficzne oraz potrzeby i problemy mieszkańców Gminy Dąbrowka konieczne jest utrzymanie istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie niezbędnych środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej oraz dalszy rozwój działań ukierunkowanych na ochronę i poprawę warunków życia grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na tworzenie warunków umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu społecznym potrzebującym.

Mając na względzie powyższe przy planowaniu budżetu na kolejny rok na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny warto zwrócić uwagę na następujące kwestie, tzn:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na działania na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej.
2. Zabezpieczenie środków finansowych na zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
3. Kontynuacja sprawnej realizacji programów rządowych i unijnych.
4. Dalszy rozwój usług opiekuńczych na terenie gminy.
5. Wzmocnienie zasobów kadrowych GOPS poprzez realizację superwizji dla pracowników.
6. Doskonalenie kompetencji pracowników ośrodka poprzez szkolenia: - przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu, - tematyczne z zakresu: przemocy w rodzinie, uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, pracy z trudnym klientem, pracy z rodziną wieloprotblemową.

7. Dalszy rozwój działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Rozwój wolontariatu.
9. Zwiększenie oferty pomocy społecznej dla rodzin i osób poprzez: - zwiększenie dostępności specjalistów w celu profesjonalnego wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin niewydolnych wychowawczo, - rozwój środowiskowej pracy socjalnej poprzez realizację projektów socjalnych.

W wyniku dokonujących się zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby, z których wynika, iż pomoc finansowa choć nadal bardzo ważna - nie jest jedyną formą wsparcia.

18. PODSUMOWANIE

Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza i epidemiczna oraz ewolucja potrzeb społecznych, w tym oczekiwań osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach, zwłaszcza kryzysowych, przyczynia się do stawiania przed systemem pomocy społecznej nowych wyzwań. Ostatni czas, w którym obserwuje się narastanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, takich jak: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, wskazuje na konieczność wprowadzenia takich rozwiązań systemowych, które będą zmniejszać ryzyko powstania zagrożeń dla osób i rodzin znalezionej się w sytuacji wykluczenia społecznego. Stąd też, priorytetowym celem jest poprawa efektywności działań w obszarze pomocy społecznej dla uzyskania skutecznego wsparcia, umożliwiającego przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Wskazane jest, aby pracownicy socjalni mogli przede wszystkim realizować pracę socjalną w miejscu zamieszkania osób potrzebujących.

Wysiłki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku jak i postanowienia na lata kolejne zmierzają do stopniowej zmiany postrzegania tej instytucji w świadomości społeczności lokalnej, gdyż Ośrodek już dawno przestał być instytucją wypłacającą jedynie świadczenia finansowe, a staje się narzędziem do budowania polityki społecznej na poziomie lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia niepieniężnego, które jak udowadniają liczne badania, bardziej skutecznie przyczynia się do usamodzielniania rodzin i przeciwdziałania społecznej marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rok 2023 będzie dla Ośrodka kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw oraz podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna.